

NOWY POMYSŁ NA DZIURĘ
POD WYSOKĄ BRAMĄ \2

CO ZROBIĄ ZE SOBĄ
PRUSY WSCHODNIE? \4

PIĘĆDZIESIĄT LAT
MIŁOŚCI I OPIEKI \6

DEMOGRAFICZNA ZIMA
U PROGU \10

PIĄTEK-NIEDZIELA
|13-15|09|2024|

GAZETA OLSZTYŃSKA

WEEKEND

GAZETA WARMII I MAZUR

cena 5,99 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0137-9127

3 7

SPORT

MARZENIA O LIDZE
CENTRALNEJ \12

RUSZA NAJLEPSZA
LIGA NA ŚWIECIE \13

TRZECIOLIGOWA
PIŁKARSKA SOBOTA \16

NASZA DYWIZJA ŚWIĘTUJE NA POLACH GRUNWALDU

DO WYNAJĘCIA
POWIERZCHNIE
MAGAZYNOWE

OSTRÓDA

- POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA
OD 100 m² DO 20 000 m²
- POWIERZCHNIE BIUROWE

TEL. 603 755 697

TRASA S7 WARSZAWA - GDAŃSK

NOWY POMYSŁ NA DZIURĘ POD WYSOKĄ BRAMĄ

Prezydent Olsztyna Robert Szewczyk ogłosił pomysł na zagospodarowanie dziury straszącej pod Wysoką Bramą.

Sprawa dziury pod Wysoką Bramą sięga 2012 roku. Wtedy to zespół kierowany przez archeologa Adama Mackiewicza odsłonił fundamenty pochodzącej z II połowy XIV w. rondeli, czyli wieży obronnej usytuowanej wokolicach Wysokiej Bramy w Olsztynie. Jednak od tamtego czasu niewiele się zmieniło. Najbardziej rzucały się w oczy drzewa, które stopniowo z różnych stron murów wyrastały ponad powierzchnię. Wewnątrz przechodnie zrobili sobie śmietnisko. – Aktualnie jesteśmy na etapie rozważania, w jaki sposób uczynić rondelę podczas realizacji II linii tramwajowej. W grę wchodzi dwie możliwości. Jedną z nich to zabezpieczenie reliktu i zasypanie go – informo-

wali ratuszowi urzędnicy w... 2021 roku.

Ratusz wraca do sprawy

Budowa II linii tramwajowej wiązała się m.in. z budową nowego przystanku końcowego właśnie wokolicach Wysokiej Bramy. Inwestycję już dawno zakończono, a dziura straszy do tej pory.

Teraz działania podjęły obecne władze Olsztyna. – To odpowiedzialność za tak unikatowy zabytek, a jednocześnie chęć uporządkowania przestrzeni prowadzącej wprost do historycznej części miasta – podkreśla prezydent Olsztyna Robert Szewczyk. – Już złożyliśmy wniosek do samorządu województwa o dofinansowanie prac z unijnych funduszy. Poza tym współpracujemy

z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, by zaprezentować jak najlepszą formułę zagospodarowania tej przestrzeni i uczytelnienia reliktu.

Jaki pomysł ma miasto na dziurę pod Wysoką Bramą?

– Rondela zostanie odpowiedzialnie zakonserwowana oraz ponownie ukryta w ziemi, aby taki obiekt nie ulegał degradacji – wyjaśnia zastępczyni prezydenta Olsztyna Justyna Sarna-Pezowicz. – Jednocześnie przygotowujemy odpowiednią dokumentację, która pozwoli nam przeprowadzić niezbędne prace konserwatorskie oraz uczynić reliktem na powierzchni na obszarze przed Wysoką Bramą. Co ważne, przestrzeń ma zyskać jak najwięcej zieleni.

Rewitalizacja tego obszaru miałaby zostać wsparta unijnymi pieniędzmi. Szacowany koszt, dotyczący w znacznym stopniu prac konserwatorskich przy rondeli oraz jej zasypiania, to nieco ponad 2,8 mln zł, z czego wsparcie z budżetu Unii jest planowane na poziomie ok. 2,4 mln zł. Zadanie ma zostać zrealizowane głównie w 2025 r.

Konkurs architektoniczny sprzed lat

Przypomnijmy, że w 2017 r. ówczesne władze Olsztyna rozstrzygnęły konkurs architektoniczny na uczynienie staromiejskich fortyfikacji. Obejmował on fragment od Bramy Górnej, zwanej Wysoką, do rejonów parku Podzamcze przy hotelu Pod Zamkiem, a zadanie projektantów polegało

Koncepcja zagospodarowania dziury pod Wysoką Bramą

na pokazaniu przebiegu dawnego wysokiego muru miejskiego wraz z elementami obronnymi oraz fosą. Zwycięski projekt zakładał obniżenie terenu dawnej fosy, która otaczała Stare Miasto, o siedem metrów. W jej części zakładano urządzenie parkingu na 160-180 pojazdów, przykrytego tzw. zielonym dachem. Mury od strony Targu Rybnego wystawałyby około metr nad powierzchnię ziemi. Na niektórych ich fragmentach przewidziano małe obiekty do obsługi turystów, a także punkt widokowy.

Sama rondela przed Wysoką Bramą miałaby zostać wyniesiona ponad obecny poziom pł. Jedności Słowiańskiej o dwa metry. Zakładano, że obiekt będzie można obejść i zobaczyć od środka.

Autorzy tej koncepcji zapewniali, że przyjęte rozwiązania wraz z użytymi materiałami będą „dobrze oddawały charakter średniowiecznej przeszłości tego miejsca i pozwolą zapoznać się z reliktem oraz przebiegiem fortyfikacji”.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

g.szydowski@gazetaolsztynska.pl

SPOŁECZNICY WALCZĄ O MUZEUM

Mieszkańcy Olsztyna nie odpuszczają i wciąż walczą o powrót siedziby Muzeum Sportu do hali Urania. W tej sprawie skierowali właśnie petycję do władz Olsztyna.

Muzeum Sportu powstało w 1988 r. Jego początkową siedzibą była świetlica klubowa OKS na stadionie Stomilu. W 2004 r. zbiory przeniesiono do hali widowiskowo-sportowej Urania. Głównym pomysłodawcą i założycielem muzeum był Marian Tadeusz Rapacki – trener olimpijczyków kajakarzy.

W obiekcie można było obejrzeć dziesiątki tysięcy eksponatów związanych z przedstawicielami olsztyńskiego sportu. W zasobach znajdują się m.in. zdjęcia, sprzęt sportowy, zdobyte nagrody czy olimpijskie garnitury. Warto wspomnieć, iż muzeum posiada zbiory dotyczące karier 54 olsztyńskich

olimpijczyków, w tym 4 medalistów.

Wyprowadzili muzeum z Uranii

Olsztyńskie Muzeum Sportu funkcjonuje obecnie w V LO przy ul. Krasieckiego. Przeniesiono je ze względu na przebudowę hali Urania. Po jej otwarciu w grudniu Muzeum Sportu jednak do niej nie powróciło. I nie wiadomo, czy powróci.

Na początku 2024 r. sprawą zainteresował się ówczesny przewodniczący Rady Miasta, a obecnie prezydent Olsztyna Robert Szewczyk. W tej sprawie wratuszu złożył interpelację.

„Proszę o informację, jakie będą dalsze losy Olsztyńskiego Muzeum Spor-

tu. Czy (...) znajdzie nowe stałe miejsce ekspozycji swoich cały czas rozbudowujących się zbiorów?” – dopytywał się Robert Szewczyk.

Swoje wątpliwości wratuszu zgłosił także poseł KO Paweł Papke. – Dlaczego mimo otwarcia Uranii zasoby muzealne nadal nie wróciły do hali, a zdobią gabloty szkolnych korytarzy? – pyta parlamentarzysta. – Jest to gratka dla fanów sportu i odwiedzających nas w różnych celach turystów. Ten imponujący zbiór pamiątek sportu idealnie wpisuje się w działania prowadzone w hali sportowej – podkreśla poseł. – Dlaczego obiekt nie posiada znamion instytucji kultury, zarejestrowanej

w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a funkcjonuje na zasadach izby pamięci?

Pismo w sprawie muzeum w ratuszu

Swoje stanowisko w tej sprawie przedstawili m.in. aktywiści ze stowarzyszenia Wizja Lokalna Olsztyn. – Muzeum Sportu powinno bezwzględnie wrócić do hali Urania. Nie musi od razu przybierać formy wielkiej instytucji, spokojnie ograniczać może się do wystawy eksponatów w stosunkowo pustych i surowych holach nowej hali – stwierdzili.

Teraz doszło do kolejnej odsłony starań o przywrócenie muzeum korzystniejszej lokalizacji. W tej sprawie Tomasz Boenke,

który na co dzień udziela się w Radzie Osiedla Jaroty, przygotował petycję. – Apelujemy o podjęcie działań i przeznaczenie środków finansowych z budżetu miasta na stworzenie w nowo wybudowanej hali Urania miejsca dla Muzeum Sportu im. Mariana Rapackiego – mówi Tomasz Boenke i dodaje, że „w ocenie wielu kibiców Urania jest idealnym miejscem do ekspozycji tytu regionalnych eksponatów upamiętniających lokalne sukcesy sportowe z wielu dyscyplin sportu”. – Do uruchomienia placówki potrzebne jest niewielkie pomieszczenie oraz gabloty, w których można by pokazywać medale, puchary, pamiątki itp. Te

chce przekazać wielu kibiców – podkreśla Tomasz Boenke.

Powołują się na Radom

Inicjatorzy petycji przywołują przykład Radomia. Tam podobna placówka została utworzona w nowej hali widowiskowo-sportowej. W powstałym muzeum oprócz prezentacji pamiątek planowana jest także organizacja spotkań z legendami radomskiego sportu.

Muzeum Sportu zostanie zlokalizowane na poziomie korony trybun hali Radomskiego Centrum Sportowego. Część ekspozycji jest widoczna z trybun w trakcie odbywających się w hali wydarzeń.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzad@gazetaolsztynska.pl
DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
Agnieszka Weder-Gryglewicz

REDAKTORZY WYDANIA
Michał Podolak
Igor Hrywna
Barbara Barczuk

sport@gazetaolsztynska.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
514 800 549

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
502 499 531

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 5
tel. 885 998 201
reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 514 800 517

REDAKCJA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 505 766 681
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@dziennikelblaski.pl
502 499 531

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 502 499 539

Prof. UWM dr hab. Eugeniusz Łapiński

Pan profesor przeszedł na świat 10 listopada 1938 roku w Łapach. Ukończył psychologię na Wydziale Pedagogiki i Psychologii na Uniwersytecie Warszawskim w 1965 roku. Tam też uzyskał stopień doktora pod kierunkiem prof. dr Lidii Wołoszynowej na podstawie dysertacji pt. Metody i środki opieki psychologicznej nad dziećmi i młodzieżą szkolną w Polsce (1972). Na Uniwersytecie Gdańskim w 1982 roku zdobył stopień naukowy doktora habilitowanego. W maju 1991 roku został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego WSP. Po przejściu na emeryturę w 2005 roku kontynuował zatrudnienie na stanowisku prof. nadzw. na UWM. Pracę zawodową rozpoczął 1 października 1965 roku w Wojewódzkiej Poradni Psychologicznej w Olsztynie. W latach 1966-1971 był zatrudniony w charakterze nauczyciela psychologa w Studium Nauczycielskim w Olsztynie. W 1968 roku wziął urlop, aby rozpocząć studia doktoranckie. W okresie od 1 października 1969 roku do 31 sierpnia 1971 roku pracował w Wojewódzkiej Poradni Wychowawczo-Zawodowej w Olsztynie. Z olsztyńskim środowiskiem naukowym związał się w 1971 roku, kiedy podjął pracę w Wyższej

Szkole Nauczycielskiej, przekształconej potem w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a następnie na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Współpracował z Instytutem Oświaty Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (w 1989 roku był jego wicedyrektorem). Był pracownikiem Zakładu Pedeutologii Instytutu Pedagogiki ART, przekształconego w 1998 roku w Instytut Nauk o Wychowaniu ART. Pracował też na Wydziale Nauk Społecznych w Niepaństwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Białymstoku, w Katedrze Administracji Prywatnej Wyższej Szkoły Zawodowej w Giżycku, w Katedrze Administracji Wyższej Szkoły Nauk Prawnych i Administracji im. Leona Petrażyckiego w Wołominie, w Katedrze Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie (Wydział Zamiejscowy w Kętrzynie). Profesor rozwijał olsztyńską pedagogikę oraz psychologię, kierując Zakładem Psychologii na Wydziale Pedagogicznym Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, przekształconej później w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a następnie na Wydziale Pedagogiki i Wychowania Artystycznego na Uniwersytecie

ZA CAŁOKSZTAŁT DZIAŁALNOŚCI PROFESOROWI PRYZNANO WIELE NAGRÓD I ODZNACZEŃ, W TYM ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI (1983), KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI (1999), MEDAL KRAJOWEJ RADY NAUKI ZNP (1999), NAGRODY MINISTRA NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI (1972, 1973, 1983), NAGRODĘ MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ (1980), MEDAL NA STULECIE ZNP. ZA DŁUGOLETNI KIEROWNICTWO ROZWOJEM PEDAGOGIKI W OLSZTYNIE OTRZYMAŁ NAGRODĘ PREZYDENTA OLSZTYNA – STATUETKĘ ŚW. JAKUBA (2019).

Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. W latach 1972-1973 pełnił funkcję dziekana Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły

ZMARŁ CENIONY PROFESOR UWM

WE WTOREK (10 WRZEŚNIA) ODSZEDŁ PROF. UWM DR HAB. EUGENIUSZ ŁAPIŃSKI – PIERWSZY DZIEKAN WYDZIAŁU PEDAGOGIKI I WYCHOWANIA ARTYSTYCZNEGO W STRUKTURACH UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE, SPECJALISTA NAUK HUMANISTYCZNYCH W ZAKRESIE PSYCHOLOGII (PSYCHOLOGIA SZKOLNA I OSOBOWOŚCI, PSYCHOLOGIA KLINICZNA, PSYCHOLOGIA SPOŁĘCZNA), WSPANIAŁY NAUCZYCIEL WIELU POKOLEŃ PSYCHOLOGÓW I PEDAGOGÓW.

Nauczycielskiej, a w latach 1993-2005 dziekana Wydziału Pedagogicznego WSP, później Wydziału Nauk Społecznych UWM w Olsztynie. W strukturach Wyższej Szkoły Pedagogicznej pełnił także funkcje prorektora ds. dydaktyczno-wychowawczych (1983-1984) oraz prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą (trzy kadencje w latach 1984-1990). W latach 2005-2012 był rektorem Niepaństwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Białymstoku. Położył znaczne zasługi w procesie rozwoju i instytucjonalizacji olsztyńskiej pedagogiki – za jego kadencji Wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora (2000) i doktora habilitowanego (2005) nauk humanistycznych w dyscyplinie pedagogika. Należał do grona realizatorów studiów pedagogicznych w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie oraz powołania w niej Instytutu Pedagogiki. Poza aktywnością organizacyjną profesor angażował się w działalność dydaktyczną, społeczną oraz naukową. Jego zainteresowania badawcze dotyczyły psychospołecznych warunków rozwoju dzieci i młodzieży w dobie transformacji ustrojowej. W dorobku naukowym prof. E. Łapińskiego znalazło się wiele publikacji autorskich

i współautorskich, w tym m.in. monografii O orientacji szkolnej i zawodowej (1971), Psychologiczne determinanty działalności zawodowej nauczycieli (1980), Psychologiczne podstawy działalności pedagogicznej nauczyciela w szkole (1993, 1994, 1998). Wypromował kilku doktorów, setki magistrów i licencjatów. Był recenzentem w postępowaniach o nadanie stopnia doktora i doktora habilitowanego. Profesor udzielał się w wielu organizacjach i stowarzyszeniach, gdzie pełnił następujące funkcje: przewodniczący Wojewódzkiej Komisji ds. Stopni Specjalizacji Zawodowych Nauczycieli (1983-2000), przewodniczący Rady Społeczno-Naukowej Oddziału Doskonalenia Nauczycieli Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Olsztynie, kierownik naukowo-dydaktyczny Międzywojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Kadr Zarządu Głównego ZNP, wiceprzewodniczący Komitetu Oświaty, Kultury i Sportu Miejskiej Rady Narodowej w Olsztynie, członek prezydium Zarządu Głównego Towarzystwa Rozwoju Rodziny (1984-1992), członek Rady Naukowej ds. Nietletnich przy Prezesie Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie, wiceprezes i prezes Klubu AZS WSP, prezes ZOZ ZNP WSP (1974-1979). Za całokształt działalności profesorowi przyznano

wiele nagród i odznaczeń, w tym Złoty Krzyż Zasługi (1983), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1999), Medal Krajowej Rady Nauki ZNP (1999), nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1972, 1973, 1983), nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (1980), Medal na Stulecie ZNP. Za długoletnie kierownictwo rozwojem pedagogiki w Olsztynie otrzymał Nagrodę Prezydenta Olsztyna – statuetkę św. Jakuba (2019). Interesował się sportem (akademicki mistrz Polski w tenisie stołowym), turystyką, tańcem i literaturą piękną. Był żonaty, miał córkę i wnuczkę. „W osobie śp. prof. Eugeniusza Łapińskiego utraciliśmy wspaniałego nauczyciela i badacza, współtwórcę Wydziału i jego zaangażowanego organizatora, który na zawsze pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci” – czytamy na stronie Wydziału Nauk Społecznych. Ceremonia pogrzebowa śp. prof. Eugeniusza Łapińskiego odbędzie się wśród 18 września 2024 roku, na cmentarzu komunalnym w Dywitach. Poprzedzona zostanie mszą pogrzebową o godzinie 13.00 w kościele parafii Matki Bożej Ostrobramskiej przy ul. Pana Tadeusza 16A w Olsztynie

ŹRÓDŁO: UWM

Aleksandr Etkind, Rosja kontra nowoczesność, Wydawnictwo Krytyka Polityczna 2024

Tu nie chodzi o Ukrainę

„Pokój jest dobry dla złożoności; wojna przynosi jasność. Nic nie odświeża wzroku lepiej niż wojna. Zmienia wszystko — najpierw teraźniejszość, a na końcu przeszłość” — wyjaśnia Aleksander Etkind w swojej książce „Rosja kontra nowoczesność”.

Co zatem widzi w ataku Rosji na Ukrainę i toczącej się wojnie? Zaczniemy od tego, że Rosja w 2022 roku tak naprawdę nie zaatakowała Ukrainy. „Putin faktycznie nie wypowiadał wojny Ukrainie, lecz Stanom Zjednoczonym i ich sojusznikom. Ukraina nie była nawet celem zastępczym: nie istniała, była terra nullus” — przekonuje. Tak samo we wrześniu 1939 roku Niemcy wypowiedziały wojnę nie Polsce, ale całemu demokratycznemu światu.

Zdaniem Etkinda Rosja, którą nazywa państwem „stopmodernistycznym”, zaatakowała tak naprawdę nowoczesność, której nie rozumie, której nie chce, której się boi i która uderza w nią także finansowo.

W tym ostatnim przypadku chodzi oczywiście o transformację energetyczną i odchodzenie Unii od surowców kopalnych. Eksport paliw kopalnych stanowił niezmiennie ponad dwie trzecie rosyjskiego eksportu i finansował ponad połowę budżetu federalnego. Lwia część tych funduszy płynęła z Europy, która w 2021

roku kupiła trzy czwarte eksportu rosyjskiego gazu i dwie trzecie rosyjskiej ropy naftowej. Putinowi transformacja energetyczna zachodząca w krajach europejskich tak mocno stała kością w gardle, że wyjaśniał ją ich... „upodobaniem do nietradycyjnych związków seksualnych”. Dla Rosji ropa i gaz odgrywały „źródła mocy”, czegoś znanego nam z takich filmów jak „Avatar” (unobtanium), „Diuna” (melanz) czy „Władca pierścieni”, przekonuje autor książki „Rosja kontra nowoczesność”.

Wojna pokoleń

W tym samym kontekście Etkind zwraca uwagę na to, że w wymiarze rosyjsko-ukraińskim jest to wojna pokoleń. Prezydent Wołodymyr Zelenski urodził się w 1978 roku, Putin w 1953 roku. Zwierzchnik rosyjskiej cerkwi prawosławnej Cyryl I w 1946 roku, ukraińskiej w 1979 roku. Głównodowodzący ukraińskiej armii to rocznik 1965, rosyjski szef sztabu generalnego — 1955.

W 2022 roku spośród 23 członków ukraińskiego rządu tylko 4 miało ponad 50 lat, wśród 31 w Rosji tylko 6 było poniżej 50.

Wojna jest „w istocie starciem pokoleń: konfliktem Edypa na ogromną skalę”, podkreśla Etkind. Dodajmy do tego, że trzy dekady po upadku systemu radzieckiego około 60% rosyjskiej klasy rządzącej stanowili potomkowie dawnej radzieckiej nomenklatury. Zdarza się słyszeć na prawicy, że Rosja broni tradycyjnych, konserwatywnych wartości. To wyjątkowo ponury „niezart”.

W Rosji rozwodzi się około 70% par, a średni czas trwania małżeństwa to około 10 lat. W co trzeciej rodzinie dzieci wychowywało tylko jedno z rodziców. W 2022 roku liczba zabiegów przerywania ciąży w przeliczeniu na kobietę była w Rosji czterokrotnie wyższa niż w Stanach Zjednoczonych. Każdego roku z rąk mężów i partnerów ginie kilkanaście tysięcy Rosjank.

— Za prawdziwym Władymirem Putinem stoi „zbiorowy Putin” narodu rosyjskiego — napisał Jarosław Hrycak, znamienity ukraiński historyk w także wydanej przez Krytykę Polityczną książce „Zrozumieć Ukrainę. Historia mówiona”

CO ZROBIĄ ZE SOBĄ PRUSY WSCHODNIE?

CZYTAŁIŚCIE KSIĄŻKĘ O ROSJI, W KTÓREJ ANI RAZU NIE PADA SŁOWO „KATYŃ”, A O SYBERII WSPOMINA SIĘ TYLKO W KONTEKŚCIE ROPY I GAZU. A NA DODATEK HISTORIA NIE SŁUŻY DO OBJAŚNIANIA TERAŻNIEJSZOŚCI, BO O NIEJ AUTOR KSIĄŻKI „ROSJA KONTRA NOWOCZESNOŚĆ” WŁAŚCIWIE MAŁO PISZE. CIEKAWI GO TERAŻNIEJSZOŚĆ I NOWOCZESNOŚĆ.

Rosja to jedna wielka, przemocowa rodzina, jedno wielkie przemocowe społeczeństwo rządzone przez mężczyzn, od szkoły po wojsko i pracę. „Męczyzm był stałą cechą przemówień Putina; w sierpniu 2022 roku powiedział na przykład, że tylko męskość może ochronić rządy państw świata przed zakusami amerykańskiego imperializmu” — pisze Etkind.

Putinizm czy Rosja

Autor w publikacji „Rosja kontra nowoczesność” rzadko odnosi się do historii. W jednym przypadku jego punkt

Aleksandr Etkind to historyk i kulturoznawca zajmujący się badaniem relacji rosyjsko-europejskich oraz historią intelektualną Europy i Rosji. Wykłada na Wydziale Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego. Urodził się w 1955 roku w obecnym Petersburgu.

widzenia wywołał u mnie pewne zdumienie. Jego zdaniem „Rosja Putina jest odległa od Cesarstwa Rosyjskiego z jego europejską elitą, kultem honoru i zwycięstwami militarnymi”. Co do zwycięstw obiektywnie nie mam, ale z tą europejską elitą i honorem to jednak nieco przesadził.

Trudno jest też zgodzić się ze zdaniem »Wyjaśnianie putinizmu w kategoriach jego radzieckiego dziedzictwa lub odrodzenia „wielkiej Rosji” zaciemnia specyficzne pochodzenie reżimu i rozgrzeszenia z jego zbrodni. Winę za tłumienie wieców, kradzież bilionów i rozpoczęcie wojny ponoszą jednostki i instytucje, a nie tradycje narodowe«.

Ja pozostanę przy swojej opinii, że nie ma żadnego putinizmu, a jest po prostu Rosja. I to ona stworzyła Putina, a nie on Rosję.

Wracając do początku tekstu i zdania, że wojna „odświeża wzrok”, „przynosi jasność” i „zmienia wszystko”. Co zatem można zobaczyć za dynamiką wojny? Zdaniem Etkinda jej następstwem będzie defederalizacja Rosji. „Gdyby Rosja nie najechała Ukrainy, prawdopodobnie odroczyłyby swoją defederalizację lub w ogóle jej uniknęła. Jednak rewanżyzm wygrał z przezornością, a fetyszyzm okazał się silniejszy niż rozsądek” — twierdzi. I dodaje: „Nie nawołuję do zniszczenia Federacji Rosyjskiej. Przewiduję jej upadek, co bynajmniej nie jest tym samym”.

W książce ani razu nie pojawia się słowo „Polska”. Raz tylko Etkind przywołuje nasz kraj, nie używając jednak jego nazwy. Píše wtedy o nowych krajach, które jego zdaniem powstaną na gruzach Federacji Rosyjskiej po zwycięstwie Ukrainy. „Czy Prusy Wschodnie byłyby w stanie przetrwać jako niezależne państwo, czy też połączyłyby się z jednym z sąsiadów?” — pyta autor książki „Rosja kontra nowoczesność”.

IGOR HRYWNA

16. Dywizja Zmechanizowana im. Króla Kazimierza Jagiellończyka obchodzi 105. rocznicę powstania i swoje doroczne święto, które przypada 14 września. Z tej okazji dziś o godz. 12.30 na Polach Grunwaldu odbędzie się uroczysty apel połączony ze złożeniem przysięgi przez ponad 200 ochotników, którzy zgłosili się do dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej. Bez wątpienia to jedna z tych chwil, których nie zapomina się do końca życia, bo przecież przysięgę wojskową każdy żołnierz składa tylko raz w życiu, a tym bardziej, gdy jeszcze dzieje się to na Polach Grunwaldu.

A jak święto, to oczywiście po uroczystości piknik wojskowy, podczas którego będzie można obejrzeć wyposażenie jednostek 16. DZ, występy artystów oraz pokazy walk rycerskich. Oczywiście nie zabraknie wojskowej grochówki.

Największa dywizja

16. DZ jest największym związkiem taktycznym w kraju. Poza tym formacja cały czas jest rozbudowywana. Powstają nowe jednostki, rozrastają się szeregi dywizji. Obecnie dywizja liczy ponad 14 tys. żołnierzy.

W SKŁAD 16. DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ WCHODZI DZIEWIĘĆ JEDNOSTEK:
1. BRYGADA ARTYLERII,
9. BRYGADA KAWALERII PANCERNEJ, 15. BRYGADA ZMECHANIZOWANA, 20. BRYGADA ZMECHANIZOWANA, 15. PUŁK PRZECIWOLOTNICZY, 14. PUŁK PRZECIWPANCERNY, 16. PUŁK LOGISTYCZNY, 16 PUŁK SAPERÓW, 9. BATALION DOWODZENIA ORAZ DWIE NOWO FORMOWANE JEDNOSTKI: 16. BRYGADA ZMOTORYZOWANA W NIDZICY I 16. BATALION ROZPOZNAWCZY W ELKU.

NASZA DYWIZJA ŚWIĘTUJE NA POLACH GRUNWALDU

16. DYWIZJA ZMECHANIZOWANA OBCHODZI 105. ROCZNICĘ POWSTANIA. Z TEJ OKAZJI DZIŚ NA POLACH GRUNWALDU ODBĘDZIE SIĘ UROCZYSTY APEŁ POŁĄCZONY Z PRZYSIĘGĄ WOJSKOWĄ. WOJSKOWI SERDECZNIE ZAPRASZAJĄ NA UROCZYSTOŚCI – NA GOŚCI CZEKA MOC ATRAKCJI.

Nowy sprzęt

Ale nie tylko rosną szeregi 16. DZ i tworzone są nowe jednostki. Dywizja dysponuje coraz lepszym sprzętem, bo systematycznie jest wyposażana w nowocześniejszy sprzęt. Obecnie ma do dyspozycji chociażby nowoczesne czołgi K2, armatohaubice K9, wyrzutnie Homar, przeciwlotnicze zestawy rakietowe Narew krótkiego zasięgu. Dzięki temu i wyszkoleniu żołnierzy dywizja jest gotowa do działania w każdych warunkach, jak też do szybkiego podjęcia działań bojowych oraz wspierania społeczeństwa i udziału w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.

Historia dywizji

Historia 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej sięga 1919 r., kiedy rozpoczęło się formowanie regularnych jednostek biorących udział w powstaniu wielkopolskim. Rok później dywizja została nazwana 16. Pomorską Dywizją Piechoty. Jej żołnierze brali udział m.in. w wojnie polsko-bolszewickiej 1920-1921 r. oraz wojnie obronnej w 1939 r. Świę-

to 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej zostało ustanowione 14 września i związane jest z tradycjami bojowymi 16. Pomorskiej Dywizji Piechoty. Otóż 14 września 1939 r. żołnierze 16. DP zdobyli po raz drugi Łowicz, okupując jednak swój sukces bojowy dużymi stratami w ludziach i sprzęcie.

Do ponownego sformowania 16. Dywizji Piechoty doszło w 1945 r., a w 1949 r. dowództwo dywizji zostało zlokalizowane w Elblągu, a sama jednostka zmieniła nazwę na 16 Dywizję Pancerną. Od 1990 r. związek taktyczny funkcjonuje jako 16. Dywizja Zmechanizowana. Przyjęła ona imię króla Kazimierza Jagiellończyka oraz nazwę wyróżniającą „Pomorska”.

Od 2 grudnia 2019 r. dowództwo 16. DZ znajduje się w Olsztynie, a dowódcą dywizji jest obecnie gen. dyw. Wojciech Ziółkowski.

Wcześniej w Olsztynie mieściło się dowództwo 15. Warmińsko-Mazurskiej Dywizji Zmechanizowanej, która istniała w latach 1993-2001. 15 lipca 1994 r. na Polach Grunwaldu 15. Dywizja Zmechanizowana otrzy-

Jednostki dywizji wyposażone są w najnowocześniejszy sprzęt wojskowy, w tym armatohaubice K9

Na wyposażeniu 16 DZ są czołgi K2

Transporter opancerzony Rosomak cieszy się uznaniem żołnierzy

mała wyróżniającą nazwę „Warmińsko-Mazurska”, a patronem został król Władysław Jagiełło. I wówczas to na wzgórzu pomnikowym po wiekach zabrzmiała znowu „Bogurodzica”. Dziś o istnieniu tej formacji wojskowej w Olsztynie przypomina ulica im. 15 Dywizji.

ANDRZEJ MIELNICKI
a.mielnicki@gazetaolsztynska.pl

Czołgi K2

Wczwartek, 12 września, Dom Pomocy Społecznej w Bisztynku świętował wyjątkowy jubileusz — 50 lat istnienia placówki. Obchody rozpoczęły się mszą świętą w kościele św. Macieja Apostoła, której przewodniczył ksiądz Leszek Kuriata, proboszcz parafii. W homilii ksiądz Kuriata podkreślił nieocenioną rolę siostr i całego personelu w opiece nad podopiecznymi, którzy codziennie otrzymują od nich nie tylko pomoc, ale imiłość. Obecny był również kapelan domu, który od lat wspiera mieszkańców ośrodka duchowo, pomagając im przechodzić przez codzienne trudności związane z chorobami i niepełnosprawnością.

W uroczystości, która miała ciąg dalszy w sali Ośrodka Kultury w Bisztynku, uczestniczyli m.in. zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie, reprezentująca władze woj. warmińsko-mazurskiego — Monika Kocimska-Warczak, Elżbieta Zabłocka — starosta powiatu bartoszyckiego, Zbigniew Filipczyk — burmistrz Bisztynka, siostra Aleksandra Zwolak — przełożona prowincjalna

PIĘĆDZIESIĄT LAT MIŁOŚCI I OPIEKI

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W BISZTYNKU OBCHODZIŁ WCZORAJ SWOJE 50-LECIE. UROCZYSTOŚĆ ZGROMADZIŁA PRACOWNIKÓW, MIESZKAŃCÓW I PRZYJACIOŁ PLACÓWKI. SIOSTRY KATARZYŃKI, KTÓRE PROWADZĄ PLACÓWKĘ, KONTYNUUJĄ ZBIÓRKĘ NA NIEZBĘDNĄ WINDĘ, KTÓRA ZNACZNIE UŁATWI CODZIENNE FUNKCJONOWANIE OŚRODKA.

Siostry Katarzyny

Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny w Braniewie wraz z siostrami, przedstawicielami wielu instytucji państwowych oraz samorządowych i liczni mieszkańcy Bisztynka.

Historia domu sięga 1974 roku, gdy placówka została powołana do życia jako

dom pomocy społecznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie.

— Pierwszymi mieszkańcami domu były dziewczynki z poważnymi niepełnosprawnościami — przypomina siostra Arkadia Napiórkowska, dyrektor placówki. — Z bie-

giem lat te dzieci dorastały, a nasza placówka została przekształcona w ośrodek dla dorosłych kobiet. Dziewięć z tych pierwszych podopiecznych żyje do dziś — dodaje siostra Arkadia.

Uroczystości jubileuszowe to nie tylko okazja do wspomnień, ale także radosny czas spotkań. W placówce pojawiło się wielu gości, w tym byli pracownicy, wolontariusze oraz mieszkańcy Bisztynka. Podopieczne domu przygotowały z tej okazji występy artystyczne, w których mogły zaprezentować swoje umiejętności.

— Dziewczeta, które są bardziej sprawne, uczestniczą na co dzień w zajęciach terapeutycznych. Tańczą, śpiewają, grają w tenisa, a niektóre nawet biorą udział w rajdach rowerowych — opowiada nam siostra Arkadia. — Dla nich te aktywności to nie tylko forma rehabilitacji, ale też sposób na rozwijanie pasji i umiejętności, które sprawiają im radość. Z kolei te, które potrzebują całodobowej opieki, mają zapewnioną pomoc medyczną, są karmione, przewijane i uczestniczą w rehabilitacjach w sali doświadczania świata — wyjaśnia.

Placówka w Bisztynku jest wyjątkowa — na trzech

kondygnacjach mieszka 80 kobiet z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej i fizycznej. Im wyższe piętro, tym bardziej zaawansowana jest niepełnosprawność mieszkanki. — Mamy trzy piętra, a wiele naszych podopiecznych jest w stanie leżącym lub porusza się na wózkach inwalidzkich. Naszym wielkim wyzwaniem jest brak odpowiedniej windy. To dla nas ogromny problem, zwłaszcza że gabinety lekarskie i terapeutyczne znajdują się na najwyższym piętrze — mówi siostra Arkadia.

Dlatego jednym z priorytetów placówki stało się zdobycie funduszy na jej instalację. Siostry katarzyny prowadzą zbiórkę na ten cel, a wsparcie można przekazać poprzez stronę pomagam.pl. — Winda jest nam naprawdę bardzo potrzebna — podkreśla siostra Arkadia, dodając, że choć brakuje jeszcze sporo do zebranej kwoty, to nie tracą nadziei na spełnienie tego marzenia.

Warto przypomnieć, że na rzecz instalacji windy prowadzono zbiórkę w trakcie ostatniej Wenty Dobroczynnej Akcji Katolickiej Archidiecezji Warmińskiej. Podczas tego wydarzenia zorganizowano liczne licytacje, loterie fantowe oraz

koncert, a dochód z imprezy miał wspomóc ten projekt. Siostry nadal apelują o wsparcie inicjatywy, która pozwoli zapewnić lepsze warunki mieszkankom placówki i ułatwi codzienne funkcjonowanie ośrodka.

— Jesteśmy ogromnie wdzięczne wszystkim, którzy przez lata nas wspierali. Bez ich pomocy nie mogłybyśmy zapewnić tak wysokiej jakości opieki naszym podopiecznym — mówi siostra Arkadia.

Adres do zrzutki na windę: <https://pomagam.pl/3dddyb>.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

s.krystinski@gazetaolsztynska.pl

Dom Pomocy Społecznej w Bisztynku mieści się w budynku przy ul. Niepodległości 7. Budynek został wzniesiony w 1913 roku i pierwotnie pełnił funkcję szpitala miejskiego, często nazywanego nowym szpitalem. W 1925 roku został sprzedany Zgromadzeniu Sióstr św. Katarzyny w Braniewie. Po wojnie w budynku funkcjonował szpital gruźliczy, a w 1974 roku powstał tutaj dom pomocy społecznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie. W latach 90. placówka została przekształcona w ośrodek dla dorosłych kobiet, którym służy do dziś.

W OLSZTYNIE STANĄŁ WYJĄTKOWY POMNIK

W drugą rocznicę ustanowienia sanktuarium Świętej Rodziny przy parafii Chrystusa Odkupiciela Człowieka w Olsztynie odbyły się uroczystości związane z poświęceniem nowych figur Świętej Rodziny. Mszy św. przewodniczył abp Józef Górzyński. W trakcie liturgii wprowadzono relikwie błogosławionej rodziny Ulmów. Figury, które teraz witają wiernych przed świątynią, zostały zaprojektowane i wykonane przez Agnieszkę Stopyrę-Żugaj. Artystka, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, inspirację czerpała z ikony znajdującej się wewnątrz sanktuarium — przedstawiającej Jezusa w młodzieńczym wieku. — Szukałam formy, która wyrażałaby ciepło rodzinne — przyznała artystka. Projekt

i prace nad rzeźbami zajęły niemal rok, a sama realizacja wiązała się z logistycznymi wyzwaniami, szczególnie w kontekście transportu i montażu przed kościołem. Podczas kazania abp Józef Górzyński odniósł się do ewangelicznej historii uzdrowienia głuchoniemego, podkreślając potrzebę przemiany duchowej każdego człowieka. — To do nas odnoszą się słowa Chrystusa: „Effatha” — otwórz się — mówił arcybiskup, przypominając, że Chrystus przyszedł, by uzdrowić nas od źródła grzechu. Zwrócił także uwagę na problemy, z jakimi współczesny świat zmaga się w kontekście rodziny. — Żyjemy w czasach, gdy fundamentalna rola rodziny jest podważana. To, co od wieków stanowiło

podstawę społeczności, dziś staje się kwestią dyskusji — zauważył hierarcha. Arcybiskup przypomniał również o niezastąpionej roli rodziny w Bożym planie. Podkreślił, że mimo licznych przeciwności — takich jak grzech pierworodny czy potop — rodzina zawsze była i pozostanie środowiskiem miłości. — Każdy z nas ma w niej swoje zadanie, niezależnie od tego, czy jest rodzicem, dziadkiem, czy ciocią — dodał arcybiskup, zwracając uwagę na odpowiedzialność, jaka spoczywa na wszystkich członkach rodziny w przekazywaniu wartości chrześcijańskich. Uroczystości wprowadzenia relikwii błogosławionej rodziny Ulmów były szczególnym momentem dla parafian i rodzin, zwłaszcza dla rodziny

Bartosz Golebowski/Centrum Medialne Archidiecezji Warmińskiej

Uroczystość poświęcenia figur odbyła się w drugą rocznicę ustanowienia sanktuarium Świętej Rodziny

Dudaniów, która tego dnia świętowała swoją 20. rocznicę małżeństwa. To oni mieli zaszczyt wnieść relikwie do kościoła. — To dla nas niecodzienna chwila, która na długo pozostanie w naszej pamięci

— mówiła wzruszona Agata Dudań. Obok sanktuarium znajduje się również Katolicki Zespół Edukacyjny im. Świętej Rodziny w Olsztynie. Placówka obejmuje przedszkole, szkołę

podstawową oraz liceum. Kładzie nacisk na kształtowanie wartości chrześcijańskich, zapewniając wszechstronny rozwój intelektualny i duchowy. Uczniowie uczestniczą w codziennej modlitwie, a Święta Rodzina jest ich wzorem do naśladowania. Na zakończenie mszy św. wierni mieli okazję przyrzeć się bliżej figurom Świętej Rodziny, które od tej pory będą częścią codzienności parafii. Proboszcz parafii i kustosz sanktuarium, ks. Andrzej Pluta, wyraził swoją radość i dumę z tego, że ten ważny projekt dobiegł końca. — Jestem przekonany, że te figury będą nie tylko ozdobą, ale także miejscem modlitwy i refleksji — podkreślił ks. Pluta.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

Erasmus+ to szeroko zakrojony program oferujący różnorodne działania. Jak podało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, do kwietnia 2024 r. przez 20 lat członkostwa Polski we wspólnocie skorzystało z niego 266 tysięcy polskich studentów. Okazuje się, że Polacy najchętniej wyjeżdżali do Hiszpanii, którą wybrało 43.161 osób. Na drugim miejscu popularności są Niemcy, dokąd w ramach programu Erasmus wyjechało 39.553 studentów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także Włochy, które wybrało 27.471 osób.

W ramach tego samego programu coraz częściej do Polski chcą przyjeżdżać studenci z innych państw. Na początku istnienia programu stosunek Polaków wyjeżdżających za granicę do obcokrajowców przyjeżdżających do Polski wynosił 10:1. Obecnie statystyki te się wyrównują, a polskie uczelnie są jednymi z najchętniej wybieranych w Europie. Z opublikowanego przez Komisję Europejską rocznego raportu za 2022 r. wynika, że Polska jest szóstym najbardziej popularnym krajem w Europie, do którego przyjeżdżają studenci w ramach programu Erasmus+. Przez 20 lat polskiego członkostwa w ramach programu Erasmus do naszego kraju przyjechało ponad 208 tys. studentów z zagranicy. Polskę najchętniej wybierali Hiszpanie — 48.913 osób, Turcy — 47.853 i Francuzi — 20.139.

Same korzyści!

Erasmus+ to możliwość studiowania, ale też mieszkania w kraju, w którym rozważasz zamieszkanie w przyszłości. Około 40% byłych studentów wymiany przeprowadziło się do innego kraju po ukończeniu studiów, a około 93% studentów wymiany wyobraża sobie, że w przyszłości będzie mieszkać za granicą. A możliwość podjęcia stażu za granicą zwiększa szanse na zatrudnienie — udowodniono, że program wymiany wzmacnia

CV i pomaga wyróżnić się na rynku pracy. Zwłaszcza że około 64% pracodawców uważa, że międzynarodowe doświadczenie jest ważne przy rekrutacji.

ERASMUS+ TO TAKŻE PODRÓŻOWANIE — OKAZJA, BY POZNAĆ NOWE MIEJSCA. NIEZALEŻNIE OD TEGO, CZY PODRÓŻUJESZ W GRUPIE, CZY SAM, WYJAZD W RÓŻNE MIEJSCA POKAŻE CI, JAK WIELKI I NIESAMOWITY JEST ŚWIAT, W KTÓRYM ŻYJEMY. I ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ STUDIOWANIA ZA GRANICĄ ZE WSPARCIEM FINANSOWYM — KOMISJA EUROPEJSKA ZAPEWNI STYPENDIUM, KTÓRE POMAGA POKRYWAĆ WYDATKI PODCZAS POBYTU ZA GRANICĄ.

Dzięki Erasmusowi młodzi ludzie zdobywają też kompetencje międzynarodowe i międzykulturowe, a także świadomość kulturową. Codzienne kontakty z ludźmi z całego świata rozwieją niektóre mity na temat innych krajów i wszelkie uprzedzenia. Kontakt z wieloma kulturami może pomóc stać się bardziej tolerancyjnym i wyrozumiałym. Jedną z korzyści programu Era-

smus to bowiem nauczanie się otwartości na innych ludzi.

A dotacji coraz więcej...

Na projekty edukacyjne realizowane w ramach unijnej inicjatywy w 2024 r. przeznaczona jest w Polsce 262 mln euro. Dzięki tym funduszom ok. 15 tys. polskich studentów wyjeżdża każdego roku z kraju, by część swoich studiów zrealizować na zagranicznych uczelniach. Kwota przeznaczana przez Komisję Europejską na program Erasmus+ każdego roku rośnie. W 2024 r. organizatorzy zaprezentowali nowość: studenci będą mogli skorzystać z dofinansowania także na podróż do miejsca, gdzie będą studiować. Jak poinformował Mirosław Marczewski, dyrektor generalny Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji: — To dobra wiadomość dla naszych studentów. Decyzją ministra nauki zostały zmienione zasady na korzyść studentów i poza stawkami ryczałtowymi dotyczącymi pobytu za granicą wprowadzony został dodatkowy element wspierający ich podróż na miejsce, w którym będą studiować.

Z kart historii

Nazwa inicjatywy nawiązuje do imienia holenderskiego filozofa i teologa, humanisty, Erazma z Rot-

terdamu (1466-1536). Nie bez przyczyny: Erazm, jak wielu wybitnych ludzi renesansu, kształcił się w wielu ośrodkach akademickich w różnych krajach Europy, a jego poglądy na edukację przesycone były głębokim humanizmem.

Sam program Erasmus powstał w 1987 r. jako zakrojony na szeroką skalę europejski program wymiany studentów. Polscy studenci otrzymali do niego dostęp w 1998 r. — wtedy Erasmus był częścią programu Sokrates. Mimo że jego zasięg i cele poszerzały się w kolejnych latach, główna idea pozostaje ta sama: rozwijanie międzynarodowej współpracy między uczelniami.

Administrowaniem programem w Polsce zajmuje się Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, która peł-

ERASMUS DZIAŁA!

ROK SZKOLNY ROZPOCZĄŁ SIĘ NA DOBRE, A DO INAUGURACJI NOWEGO ROKU AKADEMICKIEGO POZOSTAŁY JUŻ WŁAŚCIWIE TYLKO DNI. TYMCZASEM WARTO W RAMACH JUBILEUSZU 20-LECIA POLSKIEGO CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ PRZYJRZEĆ SIĘ PODSUMOWANIU DOTYCZĄCEMU DZIAŁANIA PROGRAMU ERASMUS+, ZWŁASZCZA W KONTEKŚCIE POLSKICH STUDENTÓW. I PRZYPOMNIEĆ LICZNE KORZYŚCI Z ERASMUSA WYNIKAJĄCE.

ni rolę agencji narodowej programu Erasmus+ oraz programu Europejski Korpus Solidarności. Działa ona we współpracy z ministerstwami pełniącymi rolę tzw. władzy krajowej. Są to Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Jak skorzystać z programu Erasmus+?

Uczestnictwo w programie zależy zasadniczo od dwóch czynników: czy składamy wniosek samodzielnie, czy w imieniu organizacji oraz w którym kraju mieszkamy lub swoją siedzibę ma organizacja wnioskująca.

Zgłoszenia od indywidualnych osób

Kto chce zgłosić się do udziału indywidualnie, prawdopodobnie będzie musiał złożyć wniosek za pośrednictwem organizacji takiej jak uniwersytet, ośrodek szkoleniowy lub przedsiębiorstwo. Można zwrócić się do takiej organizacji z pytaniem, czy ubiega się o dotację na projekt, lub poszukać porad i pomysłów w aplikacji Erasmus+. Jeśli w projekcie udział chce wziąć organizacja, musi mieć ona siedzibę w kraju biorącym udział w programie. Są to kraje członkowskie UE i kilka innych krajów

stowarzyszonych z programem. Istnieją jednak również inne działania, w których mogą uczestniczyć inne grupy krajów niestowarzyszonych z programem. Lista państw uczestniczących w programie Erasmus+ obejmuje państwa członkowskie UE i państwa stowarzyszone z programem — to członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będący członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), czyli Norwegia, Islandia i Liechtenstein, oraz kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące: Republika Macedonii Północnej, Republika Turcji i Republika Serbii.

Zgłoszenia od organizacji

Jeśli reprezentujesz organizację, która chce ubiegać się o dotację na projekt lub odpowiedzieć na zaproszenie do składania wniosków, na stronie <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/resources-and-tools/how-to-apply/registering-your-organisation> przeczytasz, jakie kroki należy podjąć w pierwszej kolejności. Wiele informacji oraz dokładną instrukcję składania wniosków znaleźć także można na stronie erasmusplus.org.pl.

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA
m.bukowiecka@gazetaolszynska.pl

Dożynki Gminne w Biskupcu!

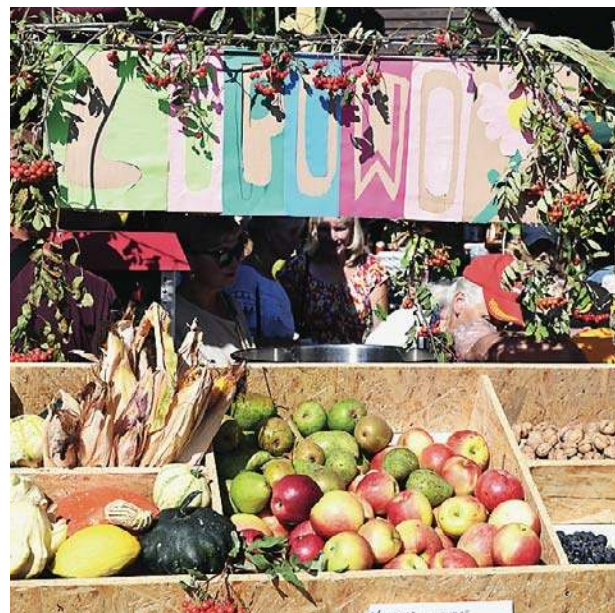
8 września Mieszkańcy Gminy Biskupiec uroczystie obchodzili Dożynki – tradycyjne święto plonów, będące formą podziękowania rolnikom za ich trudną i ciężką pracę.

Wydarzenie okazało się wyjątkowe pod wieloma względami, przyciągając aż 16 sołectw, które z dumą prezentowały pięknie udekorowane stoiska oraz ręcznie wykonane wieńce dożynkowe. Uczestnicy mogli podziwiać regionalne specjały kulinarne, takie jak aromatyczne chleby, wędzonki, domowe ciasta oraz przetwory. Obchody rozpoczęły się Mszą Świętą w Kościele pw. Św. Jana Chrzciciela, a następnie barwny korowód dożynkowy przemaszerował do miejskiego amfiteatru, gdzie miała miejsce oficjalna część uroczystości. Starostowie święta, Magdalena i Radosław Kozyscy, wręczyli Burmistrzowi Biskupca Kamilemu Kozłowskiemu symboliczny bochen chleba jako wyraz wdzięczności za zebrane plony. W centralnym punkcie obchodów znalazło się składanie darów przez sołectwa oraz wręczenie nagród dla najbardziej zasłużonych rolników gminy przez Burmistrza Biskupca Kamila Kozłowskiego, Posłankę na Sejm Urszulę Pasławską oraz Marszałka Województwa Marcina Kuchcińskiego. Wśród nagrodzonych znaleźli się: Magdalena Różańska-Brejnak i Andrzej Brejnak, Katarzyna i Sławomir Gołaś, Agnieszka i Arkadiusz Helcer, Aneta i Stanisław Gołaś, Marcin Kęszczyk, Anna i Roman Nieczepa, Sylwia i Piotr Rękawek, Barbara Podralska, Ewa i Bogdan Zadroga, Magdalena i Andrzej Socha. Jednym z najbardziej emocjonujących momentów były konkursy – za najsmaczniejszy chleb nagrodzono sołectwo Droszewo, a za najpiękniejsze stoisko sołectwo Rasząg. Najładniejszy wieniec dożynkowy wykonało sołectwo Stryjewo. Po części oficjalnej na scenie amfiteatru wystąpiły lokalne zespoły, m.in. Węgojska Strużka, Warmińska Kuźnia, Akademia Aktywnego Seniora, Chór Innamorati, Full

Serwis, które wprowadziły uczestników w radosny nastrój. Zwieńczeniem dnia był energetyczny występ Bartosza Abramskiego, który porwał publiczność do zabawy. Ten bogaty repertuar, dzień pełen atrakcji i nagród możliwy był dzięki hojności wielu sponsorów i współorganizatorów wydarzenia. Słowa uznania i podziękowania darczyńcom ze sceny złożył burmistrz miasta.

Dożynki to nie tylko czas konkursów i nagród, ale przede wszystkim radosne święto wspólnoty, pracy i wdzięczności, które pielęgnuje tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie. Dokładnie tak było w Biskupcu!

Dożynki Gminne zostały objęte Honorowym Patronatem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Ponadto Gmina Biskupiec na realizację zadania pt. „Dożynki Gminne w Biskupcu” otrzymała bezzwrotną pomoc finansową od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Za nami druga debata prezydencka w amerykańskiej kampanii wyborczej. Pierwsza doprowadziła do zmiany kandydata przez Partię Demokratycz-

PO DEBACIE

ną. Joe Biden mógł tym razem obejrzeć debatę w telewizji i zobaczyć, jak Kamala Harris wygrywa z Donaldem Trumpem. Tak uważa 63 proc. osób, które oglądały debatę. To dużo w społeczeństwie, które jest silnie spolaryzowane i podzielone. Debatę rozpoczęła się nietypowo jak na amerykańską politykę opartą przez starych wyjadaczy, którzy jak Biden przez kilkadziesiąt lat zasiadają w Senacie. Kamala Harris przedstawiła się bytemu

prezydentowi. Było to bowiem ich pierwsze spotkanie w życiu. W debacie Harris formułowała jasny przekaz w sprawach, w których stanowisko demokratów popiera większość Amerykanów. Takim tematem jest prawo do aborcji. Biden nie był w stanie tego „dowieść” w czerwcu, co zdaniem wielu było gwoździem do jego kampanijnej trumny. Biden marnował nawet łatwe piłki. Harris zdobywała punkty. Udało jej się też wyprowadzić Trumpa

z równowagi, mówiąc, że ludzi na jego wiecach jest mało, a ci, co przychodzą, nudzą się jak mopsy. Trumpowi wiele czasu i energii zajęło przekonywanie, że jest inaczej. Co istotne dla czytelników w Polsce, w debacie ważną rolę odegrał temat wojny w Ukrainie. Trump deklarował, że chce końca wojny, ale nie wspart zwycięstwa Ukrainy. Harris mówiła o wizytach w Polsce i Rumunii, apelując przy okazji do wyborców

polskiego pochodzenia. Ciekawostką jest to, że Trump powoływał się na Viktora Orbana jako na autorytet w kwestiach bezpieczeństwa. Poparcie Orbana dla Trumpa nie będzie miało jednak wpływu na wynik wyborów. Inaczej wygląda sprawa z innym wsparciem ogłoszonym tuż po debacie. Kamala Harris uzyskała bowiem wsparcie Taylor Swift. Może to zachęcić rzeszę jej fanów do zainteresowania się wyborami i głosowania na Harris.

Istotnym faktem jest również poparcie dla Harris wyrażone przez byłego republikańskiego wiceprezydenta Dicka Cheney'a. Może ono dodać śmiałości części tradycyjnych republikańskich wyborców, którzy nie cenią populistycznego stylu Trumpa, do odważenia się na to, aby zagłosować na Harris, skoro tak zamierza uczynić wiceprezydent z czasów prezydentury George'a W. Busha?

MARCIN KULASEK, WICEMINISTER AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH

POLITYKA PO ALBAŃSKU

Jestem w mieszkaniu byłego prezydenta i premiera Albanii Sali Berishy i słucham o „narkopapiństwie”. Tak, mówi o jego ojczyźnie. Szeroko opowiada o „kanabizacji” Albanii, czyli promowanych przez lewicowe władze kraju masowych uprawach marihuany. To źródło olbrzymich dochodów, choć, jak podkreśla mój rozmówca, to nie państwo czerpie z tego zyski, tylko osoby prywatne.

Jakie? Takie, które dostają zielone światło od socjalistycznego premiera Edi Ramy. Ten był malarz rządzi już 13 lat i chyba zaczyna powoli zazdrościć Putinowi i Łukaszenko jeszcze dłuższego panowania w ich krajach. Gościnność eksprezydenta jest naprawdę niezwykła i przypomina staropolską: na stole pojawia się mocny albański alkohol (choć w sym-

bolicznych ilościach) – raki – i ciasto. Problem polega na tym, że prezydent Berisha nie może umówić się ze mną w swojej ulubionej restauracji w Tiranie czy w siedzibie Partii Demokratycznej, którą nieraz poprowadził do wyborczych wiktorii. Nie może, bo... od długiego czasu jest w areszcie domowym! Tak, w Europie, w trzeciej dekadzie XXI wieku lider opozycji nie może opu-

ścić własnego domu od wielu miesięcy. I dzieje się to w kraju, który od lat prowadzi negocjacje z Brukselą odnośnie do swojego członkostwa w Unii Europejskiej! Co na to UE? Nie mówi w praktyce nic. Może dlatego, że ma pełne usta zakłęk o wolności słowa, praworządności, demokratycznej kontroli władzy i innych euro-banałów, które nie wytrzymują zderzenia z rzeczywistością

krajów członkowskich, jak Polska, i kandydujących, jak właśnie Albania. Trudno nie zauważyć, że – jak podkreśla w rozmowie ze mną były prezydent w areszcie domowym – korupcja w Albanii w latach np. 2007-2008, a więc za jego rządów, była aż trzy razy mniejsza (!) niż choćby w latach 2022-2023, a więc po mniej więcej dekadzie rządów lewicy. Tego socjaliści nie wytłumaczają

ani własnym rodakom, ani nawet udającej ślepią Brukseli....

RYSZARD CZARNECKI

REKLAMA

Polska Grupa Energetyczna

do **28 000 zł**

Z MÓJ PRĄD 6.0 OD NFOŚIGW

+2000 zł DODATKOWEGO UPUSTU OD PGE

SPRAWDŹ SZCZEGÓŁY NA WWW.GKPGE.PL

DOFINANSOWANIE NAJLEPSZE POD SŁOŃCEM

DOFINANSOWANIE Z PROGRAMU MÓJ PRĄD 6.0 UDZIELA NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (NFOŚIGW), ZAKUP INSTALACJI FOTOWOLTAIKOWEJ WRAZ Z OBOWIĄZKOWYM MAGAZYNEM ENERGII I/LUB MAGAZYNEM CIEPŁA NIE GWARANTUJE OTRZYMANIA MAKSYMALNEJ KWOTY DOFINANSOWANIA. SZCZEGÓŁY UDZIELENIA DOFINANSOWANIA DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE WWW.MOJPRAD.GOV.PL. PGE OBRÓT S.A. (PGE) UDZIELA UPUSTU W KWOCIE 2 000 ZŁ NA ZAKUP INSTALACJI FOTOWOLTAIKOWEJ WRAZ Z OBOWIĄZKOWYM MAGAZYNEM ENERGII I/LUB MAGAZYNEM CIEPŁA. SZCZEGÓŁOWY REGULAMIN PROMOCJI ZNAJDUJE SIĘ NA STRONIE WWW.GKPGE.PL/DLA-DOMU/OFERTA/FOTOWOLTAIKA-Z-PGE-I-MAGAZYN-ENERGII

MATERIAŁ PROMOCYJNY NIE STANOWI OFERTY W ROZUMIENIU ARTYKUŁU 66 KODEKSU CYWILNEGO.

FOTOWOLTAIKA

MAGAZYN ENERGII

MAGAZYN CIEPŁA

RODZINA, ACH RODZINA

DEMOGRAFICZNA ZIMA U PROGU

WOKÓŁ PIĘKNA ŻŁOTA POLSKA JESIEŃ, Z BABIM LATEM SNUJĄCYM SIĘ W PARKACH, LASACH I OGRODACH. TAKI OBRAZ W ZASIĘGU NASZEGO WZROKU MOŻE NAPAWAĆ OPTYZMEM POMIMO CAŁEJ GAMY SZAREJ CODZIENNOŚCI, Z KTÓRĄ ZMAGA SIĘ KAŻDY Z NAS.

Narastające problemy społeczne, gospodarcze i decyzje polityczne rządzących należy rozpatrywać nie tylko w skali makro (całego kraju), ponieważ konsekwencje podejmowanych decyzji i działań decydentów na każdym szczeblu władzy, od najwyższych aż do samorządów lokalnych, prędzej czy później dotkną każdego z nas w zależności od tego, której sfery naszego życia dotyczą i w której grupie wiekowej aktualnie jesteśmy. Absorbują nas rosnące ceny, zaczynając od produktów codziennego użytku i żywności aż po ceny prądu, gazu i wody, ale podobno (!) większość deklaruje brak zainteresowania polityką, ale tylko do czasu, kiedy poprzez swoje decyzje politycy nie sięgną do naszych kieszeni i portfeli i dramatycznie nie opróżnią ich do ostatniego grosza. Zmiany w edukacji i obniżanie poziomu nauczania na razie tylko rozbudzają emocje, ale negatywne efekty tych zmian będą widoczne za kilka lat. Natomiast za utrzymanie kluczowych dla Polski inwestycji interesuje zapewne wybrane grupy społeczne.

Natomiast wśród wielu spraw życia codziennego nie zaprzatamy sobie głowy czynnikami starzenia się społeczeństwa, zmniejszającym się przyrostem naturalnym w Polsce i w Europie. A trzeba odnotować, że w roku 2023 w Polsce współczynnik przyrostu naturalnego był ujemny (-1,03%), co oznacza, że większa była liczba zgonów niż narodzin. Takie ogólne dane nie przemawiają do naszej wyobraźni, dopóki nie dotyczą osobiście nas lub kogoś z najbliższych. W 2024 roku Polska jest na 207 miejscu w światowym rankingu liczby urodzeń na 1000 mieszkańców, (8,4 urodzeń/1000) i to stawia nas za Luksemburgiem, Danią, Francją, Belgią czy Niemcami.

Rzadko kiedy zastanawiamy się, jaki wpływ ma demografia i ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na rozwój Polski, na gospodarkę, konsumpcję, edukację czy inwestycje. A w konsekwencji na finanse państwa... I tu powinna przyjść refleksja, bo finanse państwa to poziom

wynagrodzeń, emerytur czy rent, nakładów na edukację, finansowanie opieki zdrowotnej, wielkość odprowadzanych podatków, inwestycje itd., itd. Planowanie rozwoju kraju opiera się na wyliczaniu trendów w oparciu o analizy wielu czynników i danych, wśród których jedną z kluczowych jest analiza zmian i procesów dotyczących demografii. O ile w finansach zmiana może nastąpić w ciągu jednego dnia (wzrost cen akcji lub krach), w polityce zmiany wiążą się z długością kadencji parlamentu, to w demografii potrzeba 30 lat (!) na odnowienie populacji młodego czy też aktywnego pokolenia. To kawał czasu! Każda zmiana demograficzna wywołuje skutki,

które wpisują się w okres co najmniej trzydziestoletni, a nawet dłuższy. Zatem przekładając z języka demograficznego na codzienność, spadek przyrostu naturalnego w Polsce poniżej progu zwykłej zastępowalności pokoleń prowadzi do przyspieszonego starzenia się społeczeństwa i kurczenia się populacji, co będzie miało negatywne skutki odczuwane w wielu sferach funkcjonowania państwa. Odczuwalne będą również w sferze społecznej, m.in. w zakresie systemów ochrony społecznej oraz solidarności międzypokoleniowej. Czynnikiem demograficzny ma wpływ na wielkość wypłacanej emerytury, bowiem z jednej strony mamy starzenie się społeczeństwa, co za tym idzie zwiększoną liczbę emerytów i potrzebę zwiększenia kwot do zabezpieczenia wypłacenia świadczenia, a z drugiej strony spadającą liczbę osób pracujących, z których składek opłacani są obecni emeryci.

Stały niski przyrost naturalny pociąga za sobą także konsekwencje polityczne, bowiem zmiany ulegają relacje międzypokoleniowe w danych społeczeństwie oraz jego elektorat. Ponadto powstaje problem przekazu treści lub wartości politycznych (o ile ugrupowanie ma jakieś wartości do przekazania,

co jest wątpliwe po ostatnim campusie). Demograficzna zima, bo tak można określić rozmiar kryzysu demograficznego, wywołuje liczne negatywne skutki gospodarcze (m.in. powoduje zmniejszenie dynamiki gospodarczej), społeczne i polityczne, które w kontekście decyzji polityków aktualnie rządzących, nachalnie otwierających drzwi do dostępu do aborcji (pomimo obowiązujących przepisów mocno ograniczających te możliwości), stawiają pod znakiem zapytania przyszłość i rozwój naszej cywilizacji w każdym wymiarze. W tych negatywnych decyzjach powinniśmy dostrzec rzeczywisty charakter zagrożeń politycznych i zadać sobie pytanie, czy pogarszanie stanu demografii poprzez dążenie do zmiany przepisów skutkujących zwiększeniem liczby aborcji może działać destabilizująco na stan państwa i na niekorzyść demokracji.

Pamiętajmy, że nasze przyszłe wybory mają wpływ na politykę, także demograficzną. Korzystnym dla rozwoju cywilizacyjnego jest polityka demograficzna sprzyjająca trwałości i rozwojowi Polski, realizowana tak, aby krócej niż za 30 lat demograficzna zima minęła i nadeszła demograficzna wiosna.

KATARZYNA MAZELA

TOBIAS SOLORZ PRZEJĄŁ HOTELOWE IMPERIUM

Spółka TMS Lumina, należąca do Tobiasa Solorza, zakupiła hotel Czarny Potok w Zakopanem, który wcześniej należał do Grupy Hotelowej Trip Małgorzaty Chechlińskiej. W przetargu zorganizowanym

przez syndyka cena wywoławcza wynosiła 25 mln zł. Jest to ostatni hotel Grupy Trip przejęty przez rodzinę Solorzów po zakupie hoteli Belvedere, Litwor w Zakopanem oraz Ossa Conference &

Spa koło Rawy Mazowieckiej. Tobias Solorz, 44-letni syn Zygmunta Solorza-Żaka, założyciela Grupy Polsat Plus, ma szansę zdobyć tytuł króla Zakopanego dzięki swoim ostatnim inwestycjom. Tobias, który rozpoczął karierę w medialnych spółkach ojca w 2003 roku, posiada bogate doświadczenie w telekomunikacji, finansach i kontrolingu. To absolwent Wydziału Zarządzania i Marketingu Uniwersytetu Warszawskiego, pełnił różne funkcje w Cyfrowym Polsacie, a od 2011 do 2019 roku był prezesem Polkomtelu

i Cyfrowego Polsatu. Obecnie zasiada w radach nadzorczych Polkomtelu, Telewizji Polsat, Grupy Interia i Netii. W czerwcu 2021 roku dołączył do rady nadzorczej Cyfrowego Polsatu SA, a dwa lata później objął funkcję wiceprzewodniczącego rady nadzorczej tej spółki. Tobias Solorz, który zyskał medialną popularność po ślubie w 2016 roku z Moniką Suchocką, młodszą o 13 lat, znów znalazł się na czołwach gazet. Wszystko za sprawą hotelu w Zakopanem. Ten trzygwiazdkowy obiekt był wcześniej częścią Grupy

Hotelowej Trip, zarządzanej przez Małgorzatę Chechlińską, znaną jako królowa Zakopanego. Kilkanaście lat temu była ona jedną z najbogatszych Polek. Syn Zygmunta Solorza przejął hotel Czarny Potok za pośrednictwem spółki TMS Lumina. Nieruchomość została sprzedana na licytacji komorniczej. Cena wywoławcza wynosiła 25 mln zł, jednak ostateczna kwota zakupu nie jest znana. Zakup ten zakończył długoletni spór między Solorzami a Małgorzatą Chechlińską, której imperium hotelowe osłabło z powodu długów

i oskarżeń o przestępstwo gospodarcze. Warto wspomnieć, że to właśnie hotel Czarny Potok był jednym z pierwszych luksusowych obiektów w Zakopanem i istotnym elementem działalności Chechlińskiej. Tobias Solorz, przejmując kluczowe obiekty, takie jak hotel Belvedere, zakończył długotrwały spór i umocnił pozycję rodziny w branży hotelowej. Zakup Czarnego Potoku stwarza nowe możliwości rozwoju turystyki w regionie, a planowany remont obiektów ma przyciągnąć więcej gości.

ŹRÓDŁO: MEDIA/AG

BURMISTRZ SUSZA

podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 09 września 2024 r. na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Suszu wywieszono na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia. Wykaz znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzonym przez Gminę Susz pod adresem <http://bip.susz.pl> w zakładce Nieruchomości oraz na stronie www.susz.pl.

15324ilzi-a-M

PRUSY WSCHODNIE: OGIEŃ, KREW I ŁZY

Burzliwej historii dawnych Prus Wschodnich nie zamierzam opisywać. Tak samo nie zamierzam opisywać okresu rzezi i zniszczeń, których dokonała Armia Czerwona w czasie rajdu na Berlin, a który z wielką niechęcią i całkowicie wbrew sobie określam czasem „wyzwolenia” — cudzysłów jak najbardziej zamierzony. Co nie zmienia faktu, że wobec każdej książki — jakąkolwiek stronę tamtych wydarzeń by ona prezentowała — nigdy nie umiem przejść obojętnie. Stąd w mojej bibliotece znajdzie się i „Dziennik z Prus Wschodnich” Hansa von Lehnendorffa, i „Łuny nad jeziorami”, a nawet „Dymy nad Gdańskiem” — obie autorstwa Leszka Adamczewskiego. Znajdą się „Duchy z głębin Bałtyku” Marcina Jamkowskiego, „Dzieciństwo w Prusach Wschodnich” Marion hrabiny Dönhoff, ale i „Bursztynowa Komnata” Adriana Levy’ego i Catherine Scott-Clark, i „Soldat” Nikołaja Nikulina. Nic zatem dziwnego, że „Prusy Wschodnie w ogniu i krwi” Marka A. Koprowskiego też musiałam przeczytać.

Ta pozycja cenna jest tym bardziej, że autor nie kończy jej w styczniu 1945 r., czyli w momencie tak zwanego wyzwolenia i nastania polskości. Nie — podaje jakby ciąg dalszy, didaskalia, przypisy, jak ko woli, a mianowicie prowadzi narrację do sowieckiego pozornego wy-

W KWESTII HISTORII I DZIEDZICTWA ZIEM, NA KTÓRYCH PRZYSZŁO MIESZKAĆ MOIM PRZODKOM I MNIE, MAM BARDZO MIESZANE, CHWILAMI AMBIWALENTNE UCZUCIA, PRZEMYŚLENIA I POGLĄDY. Z JEDNEJ BOWIEM STRONY POSTRZEGAM TE ZIEMIE JAKO POLSKIE — OD 1945 R. Z DRUGIEJ WIELE WĘ MNIE WSPÓŁCZUCIA WOBEK TYCH, KTÓRZY WŁAŚNIE W OWYM 1945 R. MUSIELI JE POZOSTAWIĆ. NA ZAWSZE...

zwolenia, wytyczania nowych granic i pierwszych miesięcy polskości, a tak naprawdę komunizmu na ziemiach, które od czasów krzyżackich były kojarzone wyłącznie z Niemcami i kulturą pruską. Nawet mimo krótkiego polskiego epizodu po inkorporacji (1454) i pokoju toruńskim (1466).

Ja sama na podstawie setek przeczytanych publikacji, ale też rozmów z przedwojennymi mieszkańcami Prus Wschodnich jestem skłonna porównać ich emocje wobec swojej małej ojczyzny do Ślązaków i śląskości Śląska. Zapytany, czy czuje się Niemcem, czy jednak, Ślązak zawsze odpowie, że przede wszystkim czuje się Ślązakiem. I chyba podobnie było z Prusakami: to był ich Heimat — Ojczyzna, pisana dużą literą. No ale, jak wiadomo, nawet dziś jedna decyzja, czasem nawet fanaberia jednego człowieka, potrafi zmienić przynależność administracyjną całych regionów i całej wiekami identyfikującej się z nimi społeczności. I jeszcze wydaje mu się, że jednocześnie zmienił tożsamość mieszkających tam ludzi...! Nie inaczej było z wschodnimi Prusakami i Stalinem, który po klęsce nazistowskich Niemiec w II wojnie światowej w 1945 r. rozdarł wojną Prusy Wschodnie podzielił po-

między Związek Radziecki (obwód królewiecki stał się częścią rosyjskiej FSRR, a niektóre powiaty weszły w skład obwodu Kłajpedy w Litewskiej SRR) i PRL (województwo warmińsko-mazurskie). W 1946 r. stolicę obwodu, Królewiec, przemianowano na Kaliningrad. Niemiecka i mazurska ludność prowincji została w dużej mierze ewakuowana podczas wojny lub wkrótce potem wypędzona w wyniku ewa-

ów naród kolejne ofiary. Szacuje się przecież, że 300 tysięcy osób zginęło w czasie nalotów bombowych, w walkach o obronę prowincji, w wyniku rozbojów Armii Czerwonej lub zgłodu, zimna i chorób.

ECH... NA WOJNACH NAWZAJEM ZABIJAJĄ SIĘ LUDZIE, KTÓRZY ZUPEŁNIE SIĘ NIE ZNAJĄ, W IMIĘ INTERESÓW LUDZI, KTÓRZY ZNAJĄ SIĘ DOSKONAŁE, ALE SIĘ NIE ZABIJAJĄ. PABLO NERUDA

Styl Marka A. Koprowskiego jest dość charakterystyczny. Także i w tej książce znaj-

dziemy liczne ciekawostki i sensacje związane z Prusami Wschodnimi, zwłaszcza ich burzliwymi losami z lat 1944-46. A jednak książka stanowi spoj-

ną całość — przez co czyta się ją doskonale. Od razu uprzedzam: ktokolwiek liczy na tanie sensacje, w „Prusach Wschodnich w ogniu i krwi” ich nie znajdzie. Znajdzie za to liczne pojedyncze historie, które szokują i szokować mają, ale są to historie prawdziwe i bardzo ładnie składają się na obraz całości — tu ja składam Autorowi niski ukłon, bo bibliografia zamieszczona na końcu publikacji jest bardziej niż imponująca! Wiele relacji jest wyjątkowo dramatycznych, przy czym zaznaczam, że są to relacje ludności cywilnej — świadków z naprawdę każdej strony tamtej agonii, exodusu i chaosu. I po raz kolejny widzę wyraźnie i ogrom tragedii, jaka stała się udziałem mieszkańców Prus Wschodnich, i niepowetowane zniszczenia, które — tego chyba już nigdy nie zrozumim — nikomu nie przyniosły żadnej korzyści...

Tak czy siak, także Marek A. Koprowski pokazał piekło na ziemi, a dramatu cywili poświęcił nawet odrębny rozdział. Ktokolwiek dopiero zacytna swoją przygodę z historią Prus Wschodnich i chciałby zacząć niejako od końca — czyli od 1945 r. — książkę serdecznie polecam, bo to bardzo rzetelne i w miarę obiektywne źródło wiedzy. Ale i takie osoby, którym historia tych ziem jest droga i dość dobrze znana, też znajdą tu coś nowego.

Wszyscy znają moją historię, jak to w 2005 r. nabyłam prawie jednocześnie samochód oraz książkę „Pałace i dwory dawnych Prus Wschodnich” autorstwa Małgorzaty Jackiewicz-Garniec i Mirosława Garnca. Po czym, korzystając z dobrodziejstwa własnych czterech kółek, zaczęłam objazd po naszych ziemiach wedle książki — prawdziwego przewodnika nie tylko po topografii, ale także, a może przede wszystkim, po historii mojego miejsca na Ziemi.

Może ta cała masa ruin, z których jeszcze gdzieś niedługo przebijają piękno, przepych i bogactwo dawnych Prusaków, może te historie ludzi, których dziś już nie ma, a może moja osobista empatia, a może wszystko razem sprawiło, że nie umiem czuć nienawiści do tych, którzy mieszkali tu całe wieki, a w jednej chwili musieli porzucić wszystko i z jedną walizką udać się w stronę, który nigdy nie były ich własne.

I mogę tylko z bólem serca wyrzucać tym, którzy urządzając Europę po II wojnie światowej, de facto zdradzili Polskę, pozwolili, by taki Królewiec wpadł w ruskie łapska...

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA
m.bukowiecka@gazetaolsztynska.pl

Marek A. Koprowski: pisarz, dziennikarz, historyk zajmujący się tematyką wschodnią i losami Polaków na Wschodzie. Plonem jego wypraw i poszukiwań jest wiele książek, z czego kilkanaście ukazało się nakładem wydawnictwa Replika. Za serię „Wołyń. Epopeja polskich losów 1939-2013” otrzymał Nagrodę im. Oskara Haleckiego w kategorii najlepsza książka popularnonaukowa poświęcona historii Polski w XX wieku. Jest też laureatem nagrody Polcul — Jerzy Bonicki Foundation za działalność na rzecz utrzymania kultury polskiej na Wschodzie.

MARZENIA O LIDZE CENTRALNEJ

PIŁKA RĘCZNA\\\\ W sobotę rozpoczną się rozgrywki I ligi, w której w grupie A nasze województwo reprezentują cztery kluby - Warmia Energa Olsztyn, Jedyńka Morąg, Jeziorak Iława oraz Szczypiorniak Olsztyn. Największe aspiracje ma jednak Warmia.

Wielu olsztyńskich kibiców pamięta czasy, gdy do Uranii przyjeżdżały najlepsze polskie zespoły. Niestety, Superliga to już odległa historia, bo obecnie Warmia gra w I lidze, czyli dopiero na trzecim poziomie rozgrywkowym. Z tego poziomu, tyle że wtedy była to II liga, olsztyński zespół ponad 20 lat temu rozpoczął marsz do Superligi. Może więc teraz historia się powtórzy, bo szefowie Warmii

nie ukrywają, że ich celem jest zajęcie pierwszego miejsca, które pozwoli Warmii zagrać w Turnieju Mistrzów. Jego zwycięzca awansuje do Ligi Centralnej, która jest zapleczem Superligi.

Na pewno marzy o tym Mateusz Antolak, który został nowym szkoleniowcem zespołu z Olsztyna.

Ostatnim sprawdzianem Warmii był turniej towarzyski, w którym zajęła pierwsze miejsce, ogrywa-

jąc 30:22 Tytanów Wejherowo i 35:32 AZS UW Warszawa.

- Dobrze oceniam okres przygotowawczy - przyznał trener Antolak. - Szczególnie ciężko pracowaliśmy podczas tradycyjnego obozu w Rynie. Wygraliśmy też prawie wszystkie sparingi, bo przegraliśmy jedynie z Jurandem Ciechanów, który występuje w Lidze Centralnej. Jesteśmy więc gotowi do ligowej walki o punkty, mam nadzieję, że

pokażemy to już w pierwszym meczu.

Na pewno mocną stroną Warmii będzie w tym sezonie szeroka kadra, z czym w przeszłości różnie bywało. - W składzie mam perspektywiczną młodzież i doświadczonych graczy - wyjaśnił olsztyński szkoleniowiec.

Przed sezonem do Warmii przyszl: Michał Derdziukowski, Maksymilian Chyla (obaj Bodega Grudziądz), Jakub Ostrówka (Szczypior-

Fot. materiały prasowe

Na koniec sezonu Warmia Energa Olsztyn chce zagrać w Turnieju Mistrzów - wystąpią w nim zwycięzcy czterech grup I ligi

niak Olsztyn), Filip Cemka (Autoinvest Żukowo), Marcin Kniotek (Szczypiorniak Dąbrowa Białostocka), Dawid Urbanowicz, Kacper Łapiński i Franciszek Gregorski (wszyscy SMS ZPRP Kwidzyn).

• **1. kolejki I ligi:** Warmia Energa Olsztyn - Sparta

Oborniki (sobota, 17), Jedyńka Morąg - AZS Bydgoszcz (sobota, 18), Wybrzeże I Gdańsk - Jeziorak Iława (sobota, 17), KPR Gryfino - Szczypiorniak Olsztyn (sobota, 17), SMS ZPRP II Kwidzyn - USAR Kwidzyn, SMS Płock - Sambor Tczew, MKS Grudziądz - Tytani Wejherowo.

SPRINTEM

PIŁKA RĘCZNA\\\\ Sońnica Gliwice będzie drugim rywalem Energi Startu Elbląg w rozgrywkach Orlen Superligi. Wyjazdowe spotkanie elblążanki rozegrają w sobotę o g. 16. Po obiecującej, choć ostatecznie przegranej, inauguracji sezonu zawodniczki Startu staną przed kolejną szansą zapisania na ligowym koncie pełnej puli. Mimo że od meczu z Urbisem Gniezno, zakończonym remisem 34:34 i porażką

w rzutach karnych, minęły już dwa tygodnie, to emocje w elbląskiej ekipie wciąż nie opadły.

- Taki zacięty mecz z pewnością wpływa na nasze przygotowania do kolejnych spotkań w bardzo pozytywny sposób - mówi Magdalena Stanulewicz, trenerka Startu. - Widzimy, że nasza ciężka praca przynosi efekty i utwierdza nas w przekonaniu, że jesteśmy na dobrej drodze.

Sońnica to nowy zespół w ligowej stawce, który w sobotę dopiero zainauguruje rozgrywki, ze względu na przełożenie meczu 1. kolejki z FunFloor Lublin.

PIŁKA NOŻNA\\\\ Czy podbudowana pierwszym zwycięstwem w sezonie Olimpia Elbląg zacznie regularnie odraabiać straty z początku sezonu? Odpowiedź w sobotni wieczór po meczu w Grudziądzu.

Piłkarze Olimpii bardzo długo kazali czekać swoim fanom na zwycięstwo w nowym sezonie, ale wygrana przyszła w doskonałym momencie - w meczu z zaprzyjaźnionym kibicowsko Zagłębiem Sosnowiec. Przy okazji podopieczni trenera Karola Przybyły pokazali, że potrafią grać ofensywnie i zdobywać piękne gole. To wystarczy, by oczekiwania wobec zespołu znów były wysokie. Powiększenie dorobku

w kolejnym meczu, w dodatku na boisku rywala, może być sygnałem, że Olimpia wychodzi z kryzysu i będzie odrabiać straty. W drużynie doszło do kadrowych zmian. Na początku września rozstano się z Łukaszem Bogustawskim, który dołączył do Olimpii latem i wystąpił w ośmiu meczach nowego sezonu. We wtorek poinformowano za to o podpisaniu umowy z Hubertem

Matynią. 28-letni szczecinianin ma na koncie ponad 160 występów w ekstraklasie w Pogoni i Miedzi Legnica. W poprzednim sezonie doświadczony obrońca występował w Zagłębiu Sosnowiec w I lidze. Co wiadomo o najbliższym rywalu? Olimpia Grudziądz w poprzednim sezonie zaciekle broniła się przed spadkiem z ligi i wszystko wskazuje, że obecna batalia może przebiegać w podobnej atmosferze.

REKLAMA

Największa Hurtownia Odzieży w Olsztynie

Olsztyn, ul. Wyszyńskiego 7

tel. 89 534 63 52

www.gracjaolsztyn.pl

Z tym kuponem kupisz bez marży*
Oferta ważna do 28 września 2024 r.

Hurtownia wprowadziła na stałe

sprzedaż detaliczną

Serdecznie zapraszamy

• pon.-pt. 9.00-17.00
• sob. 9.00-15.00

* Do zakupu bez marży uprawniona tylko kupon z papierowego wydania gazety.

WOJENKO, WOJENKO, CÓŻEŚ TY ZA PANI...

Zamiast cieszyć się już niemal pewnym awansem naszych młodych piłkarzy (do lat 21) do finału młodzieżowych mistrzostw Europy czy zastanawiać się, jak bardzo zawojują Europę nasze eksportowe kluby siatkarskie oraz piłki ręcznej, obserwujemy nieustający pojedynek między Ministerstwem Sportu a Polskim Komitetem Olimpijskim. Do tej wojny zostały użyte różne agendy i instytucje rządowe, a także spółki Skarbu Państwa, z których dwie już wycofały się ze sponsor-

wania PKOl. Chodzi o Orlen i PKP Intercity. Sytuacja jest jak u Alfreda Hitchcocka: najpierw było (poolimpijskie) trzęsienie ziemi, a teraz groza narasta. Powiem szczerze, że nie przepadam, delikatnie mówiąc, za szefem ruchu olimpijskiego w Polsce, ale polowanie z nagonką na niego i zarząd PKOl, które ma miejsce dosłownie codziennie na oczach całej sportowej Polski, coraz bardziej mnie mierz. Tak jak wolę czytać o sukcesach polskich sportowców, ewentualnie analizować, co zrobić, żeby wygrywali - tak samo nie chce mi się oglądać na głównych stronach portali sportowych wręcz codziennie informacji, co minister sportu sądzi o prezese PKOl. To już od dawna jest żenujący spektakl. Doprawdy ciekawszy jest dla mnie fakt,

że Polska przez parę dni była liderem w swojej grupie w piłkarskiej Lidze Narodów, a teraz zajmuje wspólnie z Chorwacją drugie/trzecie miejsce - a porażka z drużyną z Bałkanów nie powinna się zdarzyć, bo gol filigranowego pomocnika Realu Madryt Luki Modricia został strzelony nieprawidłowo, co wykazały powtórki. To jest temat do artykułów i rozważań, a nie permanentne oglądanie demonstracji chęci pozbawienia stanowiska prezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego za wszelką cenę. Podkreślam, że gość, delikatnie mówiąc, nie jest moim bohaterem, ale walka tych dwóch kluczowych dla polskiego sportu instytucji jest tak zaciekle, że ewidentnie szkodzi właśnie naszemu sportowi. Wolalbym usłyszeć od pana

ministra sportu i turystyki uzasadnienie rozdawania dotacji klubom, które uzyskują sukcesy w kategoriach młodzieżowych, niż czytać jego kolejne ataki na niepopularnego prezesa PKOl-u. W cieniu tej wojny plac Teatralny (gdzie mieści się resort sportu) - Wybrzeże Gdyńskie (gdzie mieści się PKOl) jakoś umyka olbrzymiemu ryzyku decyzji resortowego ministra o odwołaniu wspomnianych premii dla klubów z tytułu osiągnięcia na poziomie juniorów młodszych i juniorów. Krytycy tej propozycji słusznie podnoszą, że kluby mają wychowywać młodych sportowców, żeby osiągnęli sukcesy jako seniorzy, a nie organizować wyścig szczurów w kategoriach młodzieżowych. A zamiast tego tylko wojna i wojna MSiT z PKOl...

RYSZARD CZARNECKI

RUSZA NAJLEPSZA LIGA NA ŚWIECIE

SIATKÓWKA \\ Układ sił w PlusLidze się nie zmienia - ocenił u progu nowego sezonu Damian Dacewicz, były siatkarz, a obecnie komentator telewizyjny. - Gdybym miał wytypować już teraz mistrza Polski, to na zasadzie strzału postawiłbym na Projekt.

Nowowy sezon ligowy rusza w piątek, tytułu będzie bronić Jastrzębski Węgiel, ale mistrzowskich aspiracji nie ukrywa kilka innych drużyn. - Zawiercie, Jastrzębie, Warszawa i Rzeszów to zespoły, które potencjalnie zostają nadal najsilniejsze. To czwórka faworytów, a zespół, który mógłby tę czwórkę zaatakować, to może być Bogdanka LUK Lublin. To kolejny kandydat, któremu można się będzie przyglądać jako drużynie, która celuje w wysokie cele i strefę medalową - stwierdził Damian Dacewicz, były środkowy, który w reprezentacji Polski w latach 1993-2004 rozegrał 174 mecze.

Jego zdaniem z klubów czołowej czwórki poprzedniego sezonu najmniej spektakularnych transferów dokonała Resovia. - Myślę, że dopiero po sezonie będzie można porównać, czy np. Gregor Ropret na rozegraniu jest dla klubu ważniejszy niż Fabian Drzyzga, bo na tej pozycji nastąpiła zmiana. Ropret to rozgrywający reprezentacji Słowenii i należy docenić tego zawodnika, bo jednak jest to jeden z wyróżniających się na świecie, choć nie jest to supergwiazda, ale na pewno należy do czołówki.

Sądzę, że Bartosz Bednorz poprawi ofensywę tej drużyny, a można powiedzieć, że jeżeli chodzi o atakowanie piłek, to niczym nie ustępuje Toreyowi DeFalco.

Właśnie na skrzydłach jest widoczna najbardziej ofensywa rzeszowian, gdzie są bardzo mocni zawodnicy, jak właśnie Bednorz, Słoweniec Klemen Cebul czy Francuz Stephen Boyer - analizował olimpijczyk z Atlanty i czterokrotny mistrz Polski.

Porównując siłę finalistów poprzedniego sezonu - Jastrzębskiego Węgla i Aluronu CMC Warta Zawiercie - Dacewicz wskazał, że w tych klubach nastąpi-

W sezonie 2024/25 siatkarze Indykpolu AZS Olsztyn mierzą w czołową ósemkę PlusLigi

ły zmiany na kluczowych pozycjach. - Zobaczymy, jak po zamianie Jeana Patry'ego na Łukasza Kaczmarka będzie teraz funkcjonował Jastrzębie w ataku i jak będzie się rozkładała tam siła ognia. Jeżeli chodzi o Zawiercie, to myślę, że Trevor Clevenot nie grał jakoś super, jak chociażby w reprezentacji Francji podczas igrzysk olimpijskich. W Paryżu był dla mnie ewidentnym MVP turnieju. Jeżeli jednak Aaron Russell godnie go zastąpi i będzie grał, jak w swoich najlepszych meczach w ekipie USA, to będzie to zmiana na plus dla Zawiercia - tłumaczył.

W zespołach PlusLigi nie brakuje nowych zagranicznych siatkarzy, ale najbardziej spektakularnego transferu dokonał zespół z Lublina, pozyskując Wilfredo Leona.

- To bez wątpienia robi największy szal, jeśli chodzi o transfery. Dla mnie jednak prawdziwy szal robi, jeżeli będzie grał na takim poziomie, jaki zaprezentował chociażby w rozgrywkach reprezentacyjnych. Wtedy to na pewno wszyscy będą go obserwować. Wtedy okaże się, jaką będzie stanowił wartość dla lubelskiej drużyny. Czy podniesie to poziom na tyle, by spróbować powalczyć o medale, bo takiego człowieka kupuje właśnie po to, żeby

zająć wysoko? Tego dziś nie wiemy. Ciekawi mnie też transfer Russella, bo to też prawdziwa gwiazda siatkówki. Te dwa transfery, Leon i Russell, są właśnie moim zdaniem najciekawsze - ocenił Dacewicz.

Poprzedni sezon był zupełnie nieudany do utytułowanych klubów z Belchatowa i Kędzierzyna-Koźla, a teraz oba mocno chcą wrócić do krajowej czołówki.

- Na pewno Skra i ZAKSA chcą się wydobyć z tego, co działo się w poprzednim sezonie i zmienić tę sytuację. Poprawić na tyle grę drużyny, żeby powalczyć o wyższe cele. Będzie jednak dla mnie zaskoczeniem, jeżeli zajdą bardzo wysoko. Chociaż teraz, jak analizujemy, to nie ma co ukrywać, że powrót Bartosza Kurka do naszej ligi będzie na plus dla wszystkich, w tym dla ZAKSY. Tak doświadczony zawodnik w rozgrywkach ligowych to będzie coś bardzo cennego dla tej drużyny. Widzimy też niezłą mieszankę zawodników w Belchatowie, ale chciałbym ich zobaczyć w jakimś meczu o punkty. Wtedy będziemy mogli powiedzieć coś więcej i przekonać się, czy to będzie działało i czy zaskoczy - powiedział Damian Dacewicz, dodając, że Skra ma bardzo dobrego szkoleniowca. - Gheorghe Cretu to jest jeden z topowych trenerów, zresztą po-

dobnie jak Andrea Giani w ZAKSIE.

Nowością w tym sezonie będzie to, że z PlusLigi spadną trzy zespoły, co na pewno jeszcze bardziej zaostri rywalizację w dole tabeli. - To jest kolejna niezwykle interesująca sprawa. Będzie ostra walka, żeby się utrzymać. Każdy wygrany mecz między zespołami z dołu tabeli będzie bezcenny. Te konfrontacje zapowiadają się zatem bardzo atrakcyjnie i myślę, że od początku to będą spotkania o sześć punktów. Każdy będzie chciał jak najszybciej zapewnić sobie pozostanie w lidze. Sądzę, że każdy z tych zespołów słabszych będzie też szukał szansy, żeby ugryźć kogoś mocnego. Dół tabeli też zatem warto obserwować, bo będzie zażarta walka - stwierdził Dacewicz, który karierę zakończył z powodów zdrowotnych w 2006 roku.

W sezonie 2024/25 terminarz nie będzie już tak napięty jak w poprzednich sezonach, gdzie mecze odbywały się praktycznie co dwa dni.

- Dobrze jest to pouklądane. Myślę, że zachowanie takiego rytmu dla klubów, które grają tylko w PlusLidze, to świetna sprawa. Kluby będą mieć cały tydzień, żeby przygotować się jak najlepiej do spotkania ligowego. Jeżeli zespoły będą mieć spokojniejszy czas na przygotowanie i re-

generację, będzie to tylko podnosiło jakość spotkań, a drużynom walczącym w Europie też ułatwi grę - wskazał.

Według Dacewicza w PlusLidze jest tak dużo dobrych zespołów, że trudno przed startem rozgrywek wskazać zdecydowanego faworyta. - Na pewno jest kilka z drużyn, które można śmiało wymienić jako kandydatów do walki nie tylko o medale, ale także o złoto. Gdybym jednak miał kogoś obstawić tak tylko na zasadzie strzału, to postawiłbym na Projekt Warszawa.

Niestety, wśród faworytów do medali nie ma Indykpolu AZS, bo celem olsztynian jest jedynie miejsce w czołowej ósemce. Na pewno mocnym punktem Indykpolu AZS będą kibice, którzy błyskawicznie wykupili wszystkie bilety na niedzielny mecz ze Skrą.

- Drużyna chce, by zakończyć sezon w ósemce, ja jednak mam nadzieję, że to będzie co najmniej najlepsza szóstka - powiedział prof. Jerzy Przyborowski, rektor UWM. - Siatkówka po sukcesie olimpijskim naszej reprezentacji będzie się cieszyć na pewno jeszcze większą popularnością. Liczę na to, że to zmobilizuje naszych zawodników do tego, żeby walczyli. Olsztynianie od zawsze kochają siatkówkę.

Nowym trenerem Indykpolu AZS jest Juan Manuel Barrial, dla którego będzie to pierwszy sezon w PlusLidze. - Jest kilka zespołów, które będą walczyć o play-offy, lecz ufamy sile naszej drużyny - przyznał szkoleniowiec ekipy ze stolicy Warmii i Mazur. - Z drugiej strony, zwracamy też uwagę również na nasze zdrowie, ponieważ wiemy, co działo się rok temu. Chciałbym obiecać wszystkim, że będziemy walczyć jak lwy od pierwszej do ostatniej piłki! Mamy mieszankę doświad-

czonych i młodych siatkarzy, a naszą mocną stroną jest zagrywka. Chcielibyśmy, aby hala Urania zawsze była pełna, ponieważ wsparcie kibiców będzie dla nas niezwykle ważne.

* Po fazie zasadniczej czołowa ósemka powalczy o medale, a pozostałe zespoły zakończą sezon, z tym, że trzy ostatnie spadną do I ligi.

1. kolejka PlusLigi

- **Piątek:** Aluron CMC Warta Zawiercie - Bogdanka LUK Lublin (20.30),
- **Sobota:** PGE Projekt Warszawa - ZAKSA Kędzierzyn-Koźle (14.45), Cuprum Stilon Gorzów - Trefl Gdańsk (17.30), Barkom Każany Lwów - Jastrzębski Węgiel (20.30)
- **Niedziela:** Asseco Resovia Rzeszów - PSG Stal Nysa (14.45), Indykpol AZS Olsztyn - PGE GiEK Skra Bełchatów (17.30), GKS Katowice - Nowak-Mosty MKS Będzin (20.30)
- **Wtorek:** Steam Hemarpol Norwid Częstochowa - Ślepsk Małow Suwałki (17.30)

Indykpol AZS Olsztyn

- **rozgrywający:** Eemi Tervaportti (Finlandia), Karol Jankiewicz
- **przyjmujący:** Nicolas Szafer, Moritz Karlitzek (Niemcy), Manuel Armoa (Argentyna), Mateusz Janikowski, Kamil Szymendera, Kacper Sienkiewicz
- **środkowi:** Szymon Jakubiś, Jakub Majchrzak, Dawid Siwczyk, Paweł Cieślak
- **atakujący:** Jan Hadrava (Czechy), Daniel Gąsior, Szymon Patecki
- **libero:** Kuba Hawryluk, Jakub Ciunajtis
- **trener:** Juan Manuel Barrial (Argentyna)

REKLAMA

KONSTAL
Najniższe CENY
Różne wymiary
Transport cały kraj
Montaż GRATIS
Dobry RATY

**GARAŻE blaszane
BRAMY garażowe
KOJCE dla psów**

**GARAŻE
WZMOCNIONE
AUTOMATYKA
DO BRAM**

89-650-30-43 85-733-60-26
29-642-34-61 55-621-23-38
512-853-323
www.konstal-garaze.pl

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

BRANIEWO, pow. 49m2, cena 200 000zł, 2-pok., Braniewo-2-pokojowe, 49m2, centrum, 667-543-123.

WWW.DOMKIANIELSKIE.PL
503-103-703

PRACA

dam pracę

ZATRUDNIĘ kierowce kat. C+E (wywrotka), praca na pełen etat. Marcinkowo, Grunwald, 693-858-242

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie rolnym, 601-772-124

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie, 501-172-462

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

MŁODE krowy- sprzedam, 506-999-493.

maszyny rolnicze

GRUBER 3,2m, telerówka 1,8m, agregat uprawowy 4m, przewracarkozgrabiarka, rozrzućnik obornika Tandem- sprzedam tel.698-703-449

PLUG Overum czterokobowy, opryskiwacz zawieszany 1000L-16m, podajnik zbożowy 12m, suszarnia do zboża, gruber 3,5m- sprzedam tel.698-703-449

inne

WEZMĘ w dzierżawę ziemi rolną lub całe gospodarstwo powyżej 100 ha w celu uprawy roślin. Proponuję atrakcyjne warunki. Tel. 798 375 726

Nie umiera ten, kto żyje w pamięci i sercach naszych...
Ze smutkiem zawiadamiamy, że 8 września 2024 r. zmarła
Nasza Kochana Żona, Mama i Babcia

Lidia Jaśkowiec

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 14 września 2024 r. (sobota) o godz. 12.45 w kaplicy przy ul. Poprzecznej, skąd o godz. 13.15 nastąpi wyprowadzenie i pochowanie w grobie rodzinnym na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej. Pograżona w smutku rodzina

1370240pb1-a-G

Serdeczne podziękowania
Krewnym, Przyjaciołom, Koleżankom i Kolegom,
Znajomym, Sąsiadom
oraz wszystkim, którzy wzięli udział
w uroczystości pogrzebowej

ś. † p.
**Bolesława
Karpowicza**

składa
żona z rodziną

1380240pb1-a-G

Z głębokim żalem zawiadamiam, że 5 września 2024 r. odszedł

**Mój Ukochany Mąż
Stanisław Strusiński**

Jego Prochy zostały złożone w grobie rodzinnym
w Mińsku Mazowieckim.

Pograżona w smutku żona z rodziną

1381240pb1-a-G

Koledze
Wojciechowi Kochanowskiemu
wyraży głębokiego współczucia z powodu śmierci

Taty

składają koleżanki i koledzy
z Urzędu Komunikacji Elektronicznej w Olsztynie

1380240pb1-a-G

**USŁUGI
POGRZEBOWE**

ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A

☎ **89 534 72 42, 605 635 908**

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)

☎ **89 526 66 01, 605 665 909**

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-k-M

ARKADIA
Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85

tel. 89 526 67 53, 665 175 125
całodobowe przewozy zmarłych

www.zuparkadia.olsztyn.pl

Gwarantujemy godną
i kulturalną posługę

1039230pb1-e-M

SPRINTEM

>>> Ponad dwa miesiące przed zaplanowanym na 15 listopada meczem Portugalia - Polska w Lidze Narodów sprzedano wszystkie bilety - przekazały w środę władze Portugal-skiego Związku Piłki Nożnej (FPF). Spotkanie odbędzie się na stadionie Dragao w Porto. Widownia tego obiektu liczy ponad 50 tys. miejsc. Miejscowe media zauważają, że od dawna pojedynki portugalskich piłkarzy nie cieszył się tak dużym zainteresowaniem fanów. Twierdzą, że duża popularność portugalskiej kadry może być efektem pierwszych dwóch spotkań w grupie A1 Ligi Narodów, wygranych przez podopiecznych Roberto Martineza. Portugalczycy w czwartek pokonali Chorwację 2:1 na stadionie Luz w Lizbonie, a trzy dni później zanotowali tam podobne zwycięstwo ze Szkocją. Portugalia prowadzi w grupie A1 z dorobkiem 6 punktów, wyprzedzając Chorwację,

która ma ich trzy. Na kolejnym miejscu jest Polska również z trzema punktami. Stawkę zamykają Szkoci, którzy nie zdobyli jeszcze punktu. >>> Od 5 września w Polskim Związku Koszykówki trwa kontrola Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) - potwierdził dyrektor biura PZKosz Witold Roman. - Kontrola na razie odbywa się wyłącznie w formie zdalnej. Według informacji, jakie otrzymaliśmy ma potrwać około trzech miesięcy. Informację o kontroli w PZKosz jako pierwsze podało Radio Zet. Od listopada 2018 roku prezesem federacji jest Radosław Piesiewicz, który od kwietnia 2023 stoi również na czele Polskiego Komitetu Olimpijskiego (PKOl). Wokół PKOl i Piesiewicza od zakończenia igrzysk olimpijskich w Paryżu jest napięta atmosfera. Minister sportu i turystyki zapowiedział, że wystąpi do NIK i stołecznego ra-

Rys. Zbigniew Piśczako

tusa o wszczęcie kontroli dot. finansów tej organizacji, w tym wydatkowania pieniędzy z budżetu państwa i spółek Skarbu Państwa oraz w zakresie prawidłowości podejmowania decyzji dotyczących wynagrodzeń członków zarządu PKOl,

na czele z Piesiewiczem, który w przeciwieństwie do swoich poprzedników miałby nie pełnić tej funkcji społecznie. Prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski - jako organ nadzoru prawnego w kwestii prawidłowego funkcyjono-

wania PKOl - rozpoczął już kontrolę, podobnie jak Krajowa Administracja Skarbowa (KAS). Ta druga dotyczy zakresu prawidłowości naliczenia podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług.

Po pojawieniu się zarzutów wobec m.in. transparentności PKOl umowy sponsoringowe wypowiedziało już kilka firm: PKP Intercity, Krajowa Grupa Spożywcza, Polskie Porty Lotnicze, a kontrakt z Eneą wygaśnie z końcem roku. Z kolei Orlen - największy mecenas polskiego sportu - zastanawia się nad kontynuowaniem współpracy. Na 17 września zaplanowane jest posiedzenie zarządu PKOl, na którym Piesiewicz ma przedstawić - zgodnie z zobowiązaniem podjętym tuż po igrzyskach - wyliczenia i dokumenty dotyczące kosztów działalności tej organizacji. W zakończonych 11 sierpnia igrzyskach w Paryżu Polska zajęła 42. miejsce w klasyfikacji medalowej, z dorobkiem jednego złotego, czterech srebrnych i pięciu brązowych. To najgorszy wynik od startu w Melbourne w 1956 roku.

21 WRZEŚNIA
Jesień Średniowiecza

Stębark
W programie m.in.:
— turniej luczniczy
— turniej miecza sportowego juniorów
— PWR - Gala pełnokontaktowych walk rycerskich

— turniej drużynowy 3x3
— fireshow
Godz. 13.00, Grunwald Arena.

13 WRZEŚNIA
Il Caro Sassone. Johann Adolph Hasse: arie operowe

Olsztyn
Johann Adolph Hasse (1G99-1783) postrzegany był w drugiej ćwierci osiemnastego stulecia za największego żyjącego kompozytora. Jego liczne opery seria, pisane w znacznej mierze do librett przyjaciela, legendarnego Metastasia, wykonywane były w całej Europie, między innymi z udziałem mezzosopranistki Faustyny Bordoni. Na scenie zaś towarzyszyli jej najwięksi: Farinelli, Carestini, Tesi, Cuzzoni i wielu innych. Stylistycznie twórczość Hassego to muzyka wieńcząca barok i rozpoczynająca epokę ga-

lant, z rozbudowanymi ariami da capo i milymi dla ucha melodiami w skryształizowanej, nieskomplikowanej harmonice dur-moll. Był to styl na tyle oczywisty, automatyczny i powtarzalny, że sam kompozytor nie podejmował się pamiętać wszystkich swoich napisanych arii.
Godz. 19.00, Filharmonia Warmińsko-Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego, ul. Głowackiego 1.

13 WRZEŚNIA
EDD: Artystyczne szlaki Hieronima Skurpskiego

Olsztyn
W ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa Archiwum Państwowe w Olsztynie zaprasza na kreatywne warsztaty inspirowane twórczością mazurskiego artysty Hieronima Skurpskiego. Uczestnicy będą mieli okazję wykonać szkice, rysunki i prace

malarskie nawiązujące do technik artystycznych oraz motywów związanych z twórczością Hieronima Skurpskiego, w oparciu o kopie materiałów archiwalnych znajdujących się w zasobie Archiwum Państwowego w Olsztynie.
Godz. 10.00, Archiwum Państwowe, ul. Partyzantów 18.

13 WRZEŚNIA
EDD: Wystawa „Ptaki Warmii i Mazur” Marii Wilkowskiej

Działdowo
Wystawa „Ptaki Warmii i Mazur” Marii Wilkowskiej przedstawia rozmaite gatunki ptaków m.in. wilgi, czaple białe isiwie, zimorodki oraz raniuszki. Swoje prace publikuje na portalach: Ptaki Polski, Ogólnopolskiej Grupie Obserwatorów Ptaków, Ptaki w krainie obiektywu, Ptaki dziko żyjące w Polsce. Zdobyła wyróżnienie w Konkursie Fotograficznym w Elblągu „Podró-

że w naturze – Wodny Świat”. Wydarzeniem towarzyszącym będzie koncert muzyki chrześcijańskiej zespołu „Pod Krzyżem”.
Godz. 17.00, Muzeum Pogranicza, ul. Zamkowa 12.

13 WRZEŚNIA
Spotkanie autorskie z Witoldem Olbrysiem

Szczytno
Spotkanie autorskie ze znanym historykiem, regionalistą, autorem wielu artykułów historycznych - Witoldem Olbrysiem. Opowie o swojej wielkiej pasji oraz kolekcjonerstwie związanym przede wszystkim z historią regionu mazurskiego. Podczas spotkania będzie miała miejsce promocja książki autora „Dawne Szczytno w stu ilustrowanych opowieściach”.
Godz. 18.00, Muzeum Mazurskie, ul. Sienkiewicza 1.

OLSZTYŃSKIE KINA

Repertuar Awangarda
Piątek, 13 września
Bulion i inne namiętności - prod. Francja: godz. 17.45; Niepewność. Zakochany Mickiewicz - prod. Polska: godz. 17.45; Lee. Na własne oczy - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 17.45; Bestia - prod. Francja, Kanada: godz. 19.45; Rodzaje życzliwości - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 19.30; Substancja - prod. Francja, USA, Wielka Brytania: godz. 19.45

Sobota, 12 września
Beetlejuice. Beetlejuice - prod. USA: godz. 15.30; Maryja. Matka ludzkości - prod. Hiszpania: godz. 16.00; Picasso. Buntownik w Paryżu - prod. Włochy: godz. 16.00; Bulion i inne namiętności - prod. Francja: godz. 17.30; Niepewność. Zakochany Mickiewicz - prod. Polska: godz. 17.45; Lee. Na własne oczy - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 18.00; Bestia - prod. Francja, Kanada: godz. 19.45; Substancja - prod. Francja, USA, Wielka Brytania: godz. 19.45; Rodzaje życzliwości - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 20.00

Niedziela, 13 września
Beetlejuice. Beetlejuice - prod. USA: godz. 15.30; Maryja. Matka ludzkości - prod. Hiszpania: godz. 16.00; Picasso. Buntownik w Paryżu - prod. Włochy: godz. 16.00; Bulion i inne namiętności - prod. Francja: godz. 17.30; Niepewność. Zakochany Mickiewicz - prod. Polska: godz. 17.45; Lee. Na własne oczy - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 18.00; Bestia - prod. Francja, Ka-

nada: godz. 19.45; Substancja - prod. Francja, USA, Wielka Brytania: godz. 19.45; Rodzaje życzliwości - prod. USA, Wielka Brytania: godz. 20.00

Repertuar Helios
Piątek, 13 września
TRANSFORMERS / napisy: 18:30; NIE MÓW ZŁA / napisy: 14:00, 16:30, 19:00, 21:00; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 11:40, 12:30, 14:50, 16:45; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 12:00, 17:15; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 14:15, 18:15, 21:00; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 13:00, 17:00, 18:00, 19:30, 20:30; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 15:30; DEADPOOL & WOLVERINE / dubbing: 11:50; DEADPOOL & WOLVERINE / napisy: 14:40, 20:15; OBCY: ROMULUS / napisy: 15:45, 17:30, 21:30; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 12:00; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 13:30; IT ENDS WITH US / napisy: 13:10; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 19:45; HRABIA MONTE CHRISTO / napisy: 19:15; STRANGE DARLING / napisy: 16:00; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 14:30

Sobota, 14 września
TRANSFORMERS / napisy: 12:30; DRUŻYNA A(A): 16:45; NIE MÓW ZŁA / napisy: 14:00, 16:30, 19:00, 21:15; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 10:20, 12:40, 17:00; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 12:00, 17:15; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 14:15, 18:15, 21:00; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 18:00, 19:15,

20:30; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 10:00, 11:40, 15:30; ; DEADPOOL & WOLVERINE / dubbing: 11:50; DEADPOOL & WOLVERINE / napisy: 14:40, 18:30, 20:15; OBCY: ROMULUS / napisy: 15:45, 17:30, 21:30; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 12:00; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 11:30, 13:30; IT ENDS WITH US / napisy: 13:10; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 20:00; HRABIA MONTE CHRISTO / napisy: 19:45; STRANGE DARLING / napisy: 16:00; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 11:00, 14:30

Niedziela, 15 września
TRANSFORMERS / napisy: 12:30; DRUŻYNA A(A): 16:45; NIE MÓW ZŁA / napisy: 14:00, 16:30, 19:00, 21:15; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 10:00, 12:20, 14:50, 17:00; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 12:00, 17:15; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 14:15, 18:15, 21:00; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 18:00, 19:30, 20:30; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 10:10, 11:40, 15:30; ; DEADPOOL & WOLVERINE / dubbing: 11:50; DEADPOOL & WOLVERINE / napisy: 14:40, 18:30, 20:15; OBCY: ROMULUS / napisy: 15:45, 17:30, 21:30; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 11:15; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 11:30, 13:30; IT ENDS WITH US / napisy: 13:10; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 20:00; HRABIA MONTE CHRISTO / napisy: 19:45; STRANGE DARLING / napisy: 16:00; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 11:00, 14:30

Repertuar Multikino
Piątek, 13 września
BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 10:10, 16:15, 18:45, 21:15; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 12:40, 15:15, 17:45, 20:15; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 20:30; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 15:10; ANDRE RIEU. POTĘGA MIŁOŚCI / napisy: 15:00; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 17:00; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:00, 16:00; DEADPOOL & WOLVERINE / dubbing: 10:10, 18:25; DEADPOOL & WOLVERINE / napisy: 21:15; IT ENDS WITH US / napisy: 18:15, 21:05; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 10:30, 12:50, 15:10, 17:30; MRUGNIJ DWA RAZY / napisy: 21:55; NIE MÓW ZŁA / napisy: 16:00, 18:30, 21:00; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 19:50; OBCY: ROMULUS / napisy: 12:20, 19:15; PANDA I AFRYKAŃSKA BANDA / familijny / dubbing: 10:15; TRANSFORMERS. POCZĄTEK / familijny / dubbing: 15:40, 18:05; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 13:00, 17:20, 20:00

Sobota, 14 września
BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 11:15, 13:45, 16:15, 18:45, 21:15; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 10:15, 12:45, 15:15, 17:45, 20:15; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 11:25; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 10:50, 15:10; ANDRE RIEU. POTĘGA MIŁOŚCI / napisy: 15:00; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 11:05, 14:40, 17:00; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 11:20, 13:40, 16:00; DEADPOOL

& WOLVERINE / dubbing: 11:50, 18:25; DEADPOOL & WOLVERINE / napisy: 21:15; IT ENDS WITH US / napisy: 19:20; DRUŻYNA A(A): 18:15; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 10:30, 12:50, 15:10, 17:30; MRUGNIJ DWA RAZY / napisy: 21:10; NIE MÓW ZŁA / napisy: 13:25, 16:00, 18:30, 21:00; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 19:50; OBCY: ROMULUS / napisy: 20:30; PANDA I AFRYKAŃSKA BANDA / familijny / dubbing: 10:55, 13:00; TRANSFORMERS. POCZĄTEK / familijny / dubbing: 15:40, 18:05; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 13:00, 17:20, 20:00

Niedziela, 15 września
BEETLEJUICE BEETLEJUICE / napisy: 11:15, 13:45, 16:15, 18:45, 21:15; BEETLEJUICE BEETLEJUICE / dubbing: 10:15, 12:45, 15:15, 17:45, 20:15; RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI / napisy: 11:25; OZI: GŁOS DESZCZOWEGO LASU / familijny / dubbing: 10:50, 15:10; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 11:05, 14:40, 17:00; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 11:20, 13:40, 16:00; DEADPOOL & WOLVERINE / dubbing: 11:50, 19:30; IT ENDS WITH US / napisy: 19:20; DRUŻYNA A(A): 18:15; LEONARDO. ODKRYWCA / familijny / dubbing: 10:30, 12:50, 15:10, 17:30; MRUGNIJ DWA RAZY / napisy: 21:10; NIE MÓW ZŁA / napisy: 13:25, 16:00, 18:30, 21:00; NIEPEWNOŚĆ. ZAKOCHANY MICKIEWICZ: 19:50; OBCY: ROMULUS / napisy: 20:30; PANDA I AFRYKAŃSKA BANDA / familijny / dubbing: 10:55, 13:00; TRANSFORMERS. POCZĄTEK / familijny / dubbing: 15:40, 18:05; LEE. NA WŁASNE OCZY / napisy: 13:00, 17:20, 20:00

TRZECIOLIGOWA PIŁKARSKA SOBOTA

PIŁKA NOŻNA\\\\ W poprzedniej kolejce III ligi warmińsko-mazurskie trio wywalczyło tylko jeden punkt (w Lidzbarku Warmińskim Polonia zremisowała 2:2 z Sokołem). O tym, czy ósma kolejka będzie bardziej udana, przekonamy się w sobotnie popołudnie.

Piłkarze Stomilu w ostatniej kolejce przegrali 0:3 z Wigrami Suwałki. Olsztynianie byli wyraźnie słabszym zespołem i odnieśli zasłużoną porażkę. Dla podopiecznych Piotra Zajączkowskiego była to trzecia przegrana w tym sezonie. Po bardzo dobrym początku ligi, gdzie przez moment Stomil był nawet liderem, teraz zespół znalazł się w środkowej strefie tabeli. Warto jednak pamiętać, że Stomil przystąpił do rywalizacji w praktycznie nowym składzie, bo z poprzedniego sezonu zostało tylko dwóch zawodników (Karol Żwir i Łukasz Jakubowski).

W OLSZTYNIE NIE MA ZESPOŁU W TYM MOMENCIE NA AWANS, ALE NA SPOKOJNIE UTRZYMANIE POWINNO WYSTARCZYĆ.

Mecz z Wigrami Suwałki sprowadził na ziemię wszystkich tych, którzy liczyli na szybki powrót do II ligi. - Gdybyśmy wykorzystali stuprocentową sytuację na 1:1 (Jakuba Fronczaka - red.), to inny byłby przebieg tego spotkania - ocenił Karol Żwir, kapitan olsztyńskiego zespołu. - Gol ten by nas napędził. Trzeba jednak powiedzieć otwarcie, że zagraliśmy bardzo słaby mecz, nie ma co się teraz tłumaczyć, tylko musimy się zabrać do pracy. Przed nami wiele spotkań i jeszcze dużo punktów do zdobycia. Nie ma co się załamywać, wynik 0:3 źle brzmi, ale trzeba to przełknąć i dalej pracować.

Po siedmiu kolejkach olsztyński Stomil do prowadzącej w tabeli Unii traci sześć punktów

Do treningów powrócił środkowy obrońca Adam Paliwa - ostatnio narzekał na uraz pięty, który utrudniał mu nawet chodzenie, a co dopiero treningi na pełnych obrotach. W ostatnim meczu nie wystąpił także napastnik Kacper Sionkowski, ale ten zawodnik powinien już być gotowy do gry w najbliższym spotkaniu. Olsztynianie zagrają na wyjeździe z Sokołem Aleksandrów Łódzki. Rywale w tym momencie zajmują 14. miejsce, bo wygrali tylko jedno spotkanie w tym sezonie. Poza tym zanoto-

wali cztery remisy, z czego ostatni w Lidzbarku Warmiński, gdzie przegrywali 0:2, a mimo to zdołali doprowadzić do remisu na 2:2. W SOBOTĘ NAJCWĘSZNIEJ DO RYWALIZACJI PRZYSTĄPI POLONIA LIDZBARK WARMIŃSKI, KTÓRA JAKO BENIAMINEK BARDZO DOBRZE WESZŁA W NOWY SEZON III LIGI. Podopieczni Daniela Wierzbowskiego zanotowali tylko jedną porażkę,

gdy jeszcze pod koniec sierpnia przegrali u siebie z Mławianką Mława. Teraz Polonia zagra na wyjeździe z Legią II Warszawa, które swoje spotkania rozgrywa w ośrodku treningowym Legia Training Center w Urszulinie. Jedynym naszym zespołem, który zagra u siebie, będzie GKS Wiekielec - podejmie rezerwy pierwszej ligowej Wisły Płock. Podopieczni Damiana Jarzembowskiego po bardzo dobrym starcie zanotowali dwie porażki z rzędu. W ostatnim meczu przegrali 0:1 ze Świtem, tra-

cąc bramkę w doliczonym czasie. Ich najbliższy rywal to zeszłoroczny zwycięzca IV ligi mazowieckiej. **• 8. kolejka, sobota:** Legia II Warszawa - Polonia Lidzbark Warmiński (12), GKS Wiekielec - Wisła II Płock (16), Sokół Aleksandrów Łódzki - Stomil Olsztyn (16), GKS Betchatów - Unia Skierniewice (16), Lechia Tomaszów Mazowiecki - ŁKS Łomża (15:30), Warta Sieradz - Jagiellonia II Białystok (15), Broń Radom - Victoria Sulejówek (16), Mławianka Mława - Świt Nowy Dwór Mazowiecki (16), Wigry Suwałki - Pelikan Łowicz (18).

PO 7 KOLEJKACH			
1. Unia	16	20:10	
2. Łomża	14	13:7	
3. Wigry	13	11:6	
4. Wisła II	11	16:13	
5. Warta	11	12:14	
6. Pelikan	10	13:8	
7. Betchatów*	10	7:3	
8. Stomil	10	14:14	
9. Polonia	10	12:12	
10. Wiekielec	9	7:7	
11. Broń	9	7:10	
12. Legia II*	8	11:8	
13. Lechia	8	7:10	
14. Sokół	7	7:12	
15. Świt	7	7:14	
16. Victoria	6	6:10	
17. Jagiellonia II	4	7:12	
18. Mławianka	4	12:19	

* mecz zaległy

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

Sudoku

4				7				
					8	2	9	
8				3		1	4	
		3		8				2
		8	1				6	
1			9		2		8	
9						6	7	
2	7					3		
6		5			1			

3		2	5		8	4	1	9
		5		2		8	7	
9	1							2
8		7				3		1
2		3			7			
		6					4	
7	2			3	1	5	6	
		1	6					8
			2		5		3	

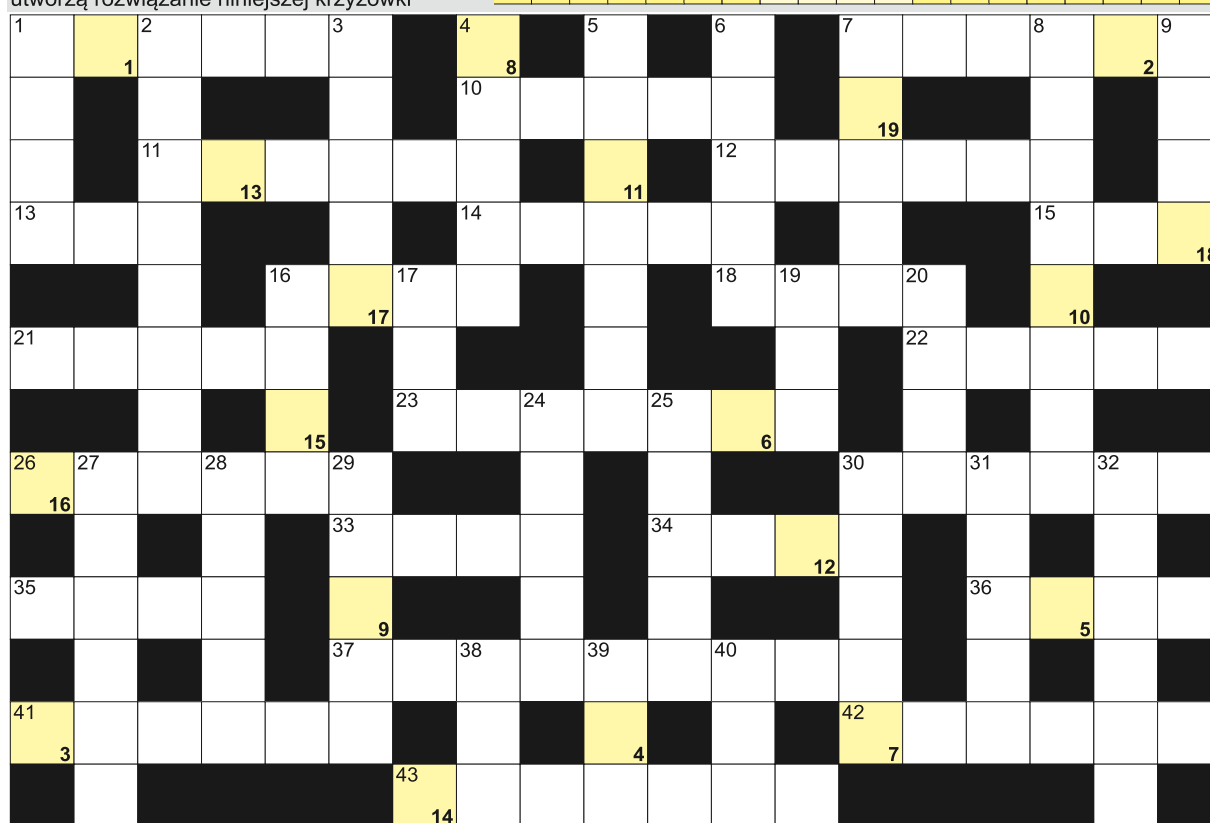
	8		5	3	4	2	6	7
						8	1	
2							4	
		6		9		1	8	2
		1	8	2				
9						3	7	
		4	9					
		2			6		3	8
3	6	7			2		5	1

Znajdź 10 różnic

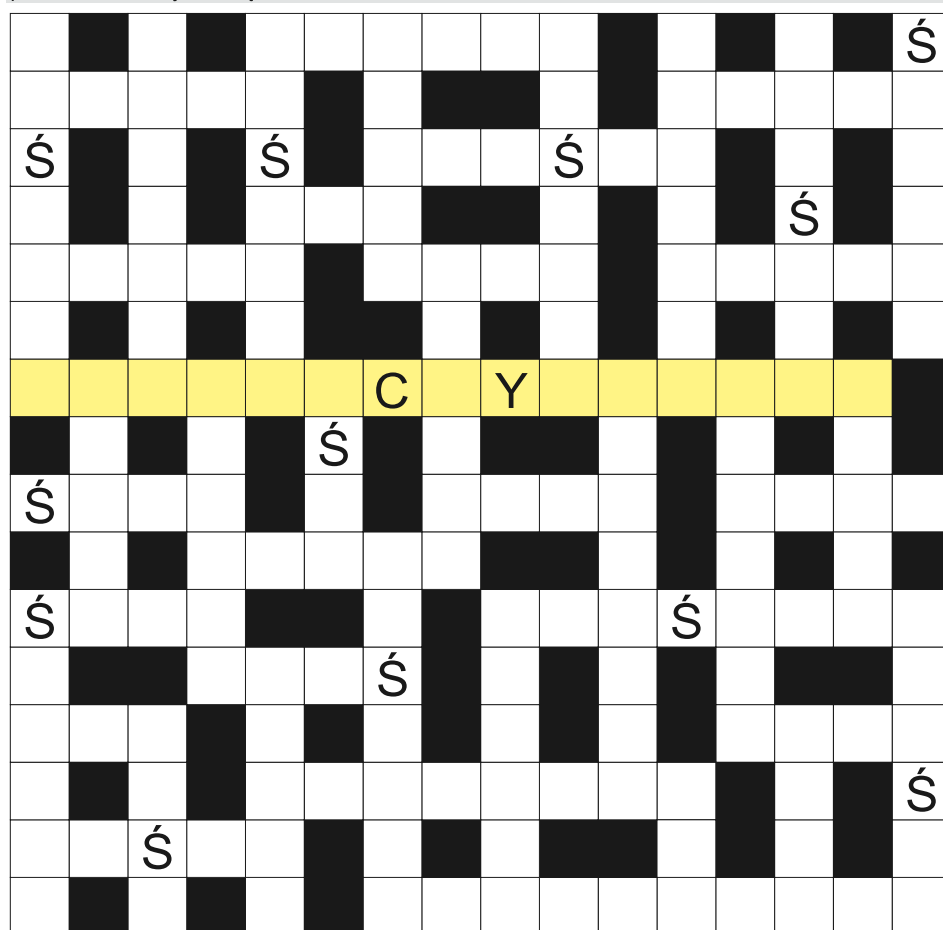
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 19 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

PIONOWO: 1) gęsta mgła nad miastem; 2) Witt, była łyżwiarka niemiecka; 3) potocznie o łodzi; 4) wnękowa na ubrania; 5) ukąszenie komara; 6) zostaje po ścięciu drzewa; 7) kursuje między piętrami; 8) skrytka, schowek; 9) sen wolnofalowy w skrócie; 16) przedstawny w zdaniu; 17) orli na twarzy; 19) jednostka mocy; 20) inaczej podeszwica, ryba; 24) łóżko między drzewami; 25) krócej o motocyklu; 27) przewozić zepsute auta; 28) narząd filtrujący krew; 29) był nim Montezuma; 30) przyjać, wziąć lekarstwo; 31) Romano, były premier Włoch; 32) antonim zimna; 38) imię żeńskie; 39) nie przód; 40) ... Spice, marka kosmetyków.

Hasło z kolorowych pól, czytane poziomo, utworzy rozwiązanie:

[illegible]

naturalny satelita Ziemi; weekendowy dzień; złote w Odrze; napisał "W malinowym chruśniku"; stolica Senegalu; kierunek dla statku i samolotu; wodne w ogrodzie; szczęście, litość i wstręt; pięciosaobowe zespoły muzyczne; lek do smarowania; Katarzyna dla bliskich; ostre w rybie; bukwica lekarska inaczej; rodzinne miasto Alberta Einsteina; zacytka na butelce; inaczej brzask, początek dnia; niejeden siny szpeci nogę; o wroźeniu roztopionym woskiem naukowo; cukierki na patyczkach; mała z gwintem i nakrętką; partia Angeli Merkel; topole drżące krócej; pieniądze na koncie bankowym; najwyższy szczyt Gruzji; ...Nowa Gwinea, kraj w Oceanii; rzeka w Bernie; fińskie jezioro z wyspą Ukko; Sumac, śpiewaczka z Peru; letnia spiekota, żar; kuchenna umywalka; szerokie ulice w szpalerach drzew; większy niż jednośląd; Baldwin i Guinness, aktorzy; placówka naukowo-badawcza; reumatoidalne zapalenie stawów; śpiewane w kościele; Zegrzyński lub Wiślany, akweny; Jimmy, były prezydent Stanów Zjednoczonych; zawód św. Józefa; mały Adam; szkielet, układ kostny; cywilny lub kościelny z młodą parą; bażant srebrzysty inaczej.

Sprawdź się w SUDOKU: wypelnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

9	5	8	7		6	3	2	
	1	7	3	9	4	8	6	
4						9	1	
5						7		
	8		9	2				6
			1		7	4		8
6		5	4	7				
					2			9
	7	2				6		

7	8		9				5	
	2	3				6	9	
				1		3		
			3		7	5		
3	6			5	1			
		7					8	
				6		8		2
	3	5	1	8	9	4		7
8	4	6	2		3	9		5

WYKREŚLANKA: ukryliśmy 20 nazw polskich szczytów górskich. Wykreślisz je od góry do dołu, od lewej do prawej oraz na ukos: Rysy, Ślęża, Mnich, Beskid, Snoza, Kępa, Piłsko, Polica, Czupel, Kopa, Śnieżka, Smrek, Tarnica, Smerek, Halicz, Łysa, Piasza, Jasto, Strzyb, Gorc

P	Ó	Ł	K	A	J	A	K	A	Z
O	C	Ś	Ó	Ż	S	A	Ż	Y	Ł
L	O	Z	Ł	O	M	Ó	S	A	Ó
I	Ś	M	U	P	E	T	P	Ł	G
C	I	S	O	P	R	Ó	Ł	T	O
A	K	Ó	M	Y	E	R	A	Ś	R
S	Ś	Ę	B	R	K	L	S	Ł	C
A	N	K	P	I	E	S	Z	O	Ś
S	I	O	J	A	Ś	K	A	Ś	A
K	E	P	Z	B	H	A	U	R	D
O	Ż	A	Ł	A	E	Ś	Y	E	U
Ś	K	W	L	Ł	L	S	Ż	M	F
I	A	I	P	Ę	Y	R	K	N	A
S	C	E	Ż	Y	N	S	K	I	Ł
Z	T	A	R	N	I	C	A	C	D
S	Z	P	I	L	S	K	O	H	C

13 - 19 września 2024

dodatek
TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura

INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek s.p. z o.o., ul. Wiatrakowa 1/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf s.p.j.

Poniedziałek

2:35

TVP 2

Jestem najlepsza. Ja, Tonya
Biograficzny, dramat sportowy, USA, 2017

To historia kariery amerykańskiej łyżwiarki, której marzeniem było zdobyć olimpijski medal. Czas pokaże, że Tonya Harding jest zdolna do wszystkiego, by osiągnąć cel. Akcja filmu rozpoczyna się w latach 70. ubiegłego wieku, w Portland w stanie Oregon. Tonya ma wtedy zaledwie 4 lata, jej matka LaVona zmusza córkę do intensywnych treningów na lodzie. Dziewczyna dorasta w atmosferze wywieranej na niej ogromnej presji. Matka wpaja jej, że musi skupić się jedynie na łyżwiarstwie. Ćwiczenia pod okiem świetnej trenerki Diane Rawlinson przynoszą efekty.

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 23:05

Piątek

20:00

TVN

Batman
Akcja, SF, USA, 2022

Dwa lata przemierzania ulic zaprowadziły Bruce'a Wayne'a głęboko w cień Gotham City. Mając tylko kilku zaufanych sojuszników wśród skorumpowanej sieci urzędników, samotny strażnik stał się jedynym ucieleśnieniem zemsty wśród swoich współobywateli. Batman musi stoczyć walkę z nieobliczalnym Człowiekiem-Zagadką. Sadystyczny seryjny morderca, Człowiek-Zagadka, zaczyna mordować ważne osobistości ze świata polityki, rozpoczynając tym samym grę z Batmanem. Bruce Wayne śledzi ukrytą korupcję w mieście...

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 23:55

Sobota

3:35

TVP KULTURA

Dekalog VI
Dramat, Polska, 1988

Niepełna dwudziestoltni Tomek wprowadza się po starszym koleźce do małego pokoiku w bloku. Znajomy, oprócz lokum, zostawia mu kartkę z literami FD CD, co oznacza: „Fajna Dupa, Często Daje” i dotyczy kobiety z okna naprzeciwko. Tomek, wychowanek domu dziecka, stopniowo ulega fascynacji piękną nieznajomą z przeciwka. Zaczyna podglądać Magdę, najpierw przez lornetkę, potem przez ukradzioną lunetę. W chłopcu, spragnionym miłości, fascynacja niepostrzeżenie przeradza się w głębsze uczucie. Wreszcie zdobywa się na odwagę i postanawia wyznać Magdzie miłość...

Niedziela

20:00

TV PULS

Jeden gniewny człowiek
Akcja, USA, Wlk. Bryt., 2021

Pewna kalifornijska firma zajmująca się transportem ogromnych sum w gotówce zatrudnia nowego ochroniarza. W ostatnim czasie kilka konwojów zostało napađniętych, a ekipa ochraniająca - zabita. H. (Jason Statham) tajemniczy i milczący nowy pracownik, ma za zadanie zadbać o bezpieczeństwo konwojów i wykręć sprawców. Wkrótce okazuje się, że kieruje nim chęć zemsty. Co takiego wydarzyło się w przeszłości?

Wtorek

21:40

TVP KULTURA

Spragnieni miłości
Dramat, Hongkong, Francja, 2000

Dziennikarz Chong z żoną i urzędniczką Li-zhen z mężem, wynajmującą sędziące mieszkania w zatłoczonej kamienicy. Oboje czują się osamotnieni, ponieważ ich małżonkowie stale przebywają poza domem. Wkrótce odkrywają, że ich małżonkowie mają romans. Zbliża ich to do siebie i ając początek bliskiej przyjaźni, która przeradza się w miłość. Jednak Li-zhen nie chce opuścić niewiernego męża i rogi bohaterów się rozchodzą. Chong wyjeżdża do Singapuru. Mimo to nie zapominają sobie, jeszcze po latach kultywując w pamięci niespełnione uczucie.

INNE DATY EMISJI: ŚRODA, 23:25

Środa

13:35

TVP KULTURA

Wniebowzięci
Komedia obyczajowa, Polska, 1973

Bohaterami filmu są dwaj dojrzali mężczyźni, którym w życiu więcej się nie udało niż udało. Pewnego dnia dostają od losu niezwykłą szansę. Wygrywają dużą sumę w toto - lotka. Za uzyskane pieniądze postanawiają wybrnąć w pierwszą w życiu podróż samolotem. Spróbawawszy smaku podniebnej peregrinacji, trwonią resztę gotówki na kolejne samolotowe eskapady. Stylistycznie film Kondratyka miejscami przypomina dokument, przede wszystkim za sprawą gry naturzszczyków, stanowiących większą część obsady, oraz dialogów, które często robią wrażenie improwizowanych.

Czwartek

20:00

TV PULS

Jak upolować faceta
Komedia, USA, 2012

Stephanie Plum (Katherine Heigl) to 30 letnia rozwódka bez grosza przy duszy. Szukając nowej pracy, prosi kuzyna Vinniego (Patrick Fischler), by dał jej szansę zarobić szybko gotówkę jako łowca nagród. Jej pierwszym zleceniem jest schwytanie lokalnego policjanta Joe Morelli (Jason O'Mara), poszukiwanego za morderstwo. To dokładnie ten sam facet, który uwiódł ją porzucił w szkole średniej. Dziewczyna chce odnaleźć przestępcę nie tylko dla pieniędzy, ale też dla zemsty. W przygotowaniach do pierwszej misji pomaga jej łowca nagród - Ranger (Daniel Sunjata).

PIĄTEK • 13 września

TVP 1

04:45 Klan - telenowela TVP

05:15 Dziedzictwo - serial, Turcja

06:05 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024

07:00 Transmisja Mszy Świętej

07:30 Agape Blisko Ciebie - mag.

08:00 Akacja 38 - serial, 2016

08:45 Ranczo - serial obycz., 2009

09:50 Komisarz Alex - serial krym.

10:45 Ojciec Mateusz - serial

11:35 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny

12:10 Agrobiznes: Agropogoda

12:35 Magazyn Rolniczy

12:55 Natura w Jedyńce - Dziennik pszczoły - dok., Niemcy, 2022

14:00 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024

14:55 Jaka to melodia?

15:35 Gra słów. Krzyżówka

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja

17:00 Teleexpress

17:15 Pogoda

TVP 2

05:30 M jak miłość - serial, 2022

06:20 Anna Dymna - spotkajmy się

06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024

07:30 Pytanie na śniadanie - w tym Pogoda Flesz

11:15 Operacja zdrowie - magazyn medyczny

11:50 Lena na Bałkanach - rep.

12:30 Koło fortuny - teleturniej

13:15 Miłości i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022

14:05 Va Banque - teleturniej

14:35 Na sygnale - serial fabularny zowany

15:00 Koło Fortuny - extra - teleturniej

15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022

16:00 Koło fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej

TVN

05:40 Uwaga! - program interw.

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy

11:30 B&B love - program rozrywkowy

12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy

13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:15 Detektywi - program krym.

15:20 Doradca smaku - program kulinarny

15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy

16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

17:40 Detektywi - program krym.

18:45 Sport

18:55 Pogoda

19:00 Fakty

19:40 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Batman - akcja, SF, USA, 2022

23:45 Wszyscy moi przyjaciele nie żyją - kom., Polska, 2020

01:40 Kuba Wojewódzki - talk-show

02:45 Szpital - program obycz.

03:50 Uwaga! - program interwencyjny

04:10 Nauka jazdy - reality show

04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny

05:10 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News

08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjny - rozrywkowy

11:25 Gliniarze - W wypadku przy czyszczeniu bronii ginie mąż Jolanty, właścicielki agencji modelingu. Śledztwo wydaje się proste, lecz...

13:25 Trudne sprawy - program obyczajowy

14:35 Dłaczego ja? - serial paradokumentalny

15:50 Wydarzenia - program informacyjny

16:15 Pogoda

16:20 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program inf.

19:20 Goś WYdarzeń - rozmowa dnia

19:30 Sport; Pogoda

19:55 Twoja Twarz Brzmi Znajoma - akcja, SF, USA, 2022

22:05 Grzechy sąsiadów - serial, thriller

23:10 Underdog - obycz., Polska, 2019. Borys „Kosa” Kosiński jest u szczytu formy. W walce życia ze swoim największym rywalem Denim Takaevem popełnia błąd, który przekreśla jego karierę.

01:50 Akty przemocy - sens., Kan., 2018

03:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

04:45 Disco Gramy

05:25 Telezakupy TV Okazje

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Rosyjskie mu gangsterowi nie udaje się ustawić wyniku meczu hokejowego...

08:00 Kobra - oddział specjalny - Dwunastoletni Felix i jego matka przez przypadek zostają świadkami napadu na bank...

09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny

11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, 2008

13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny

14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

15:00 Lombard. Żyć pod zastaw - Nutka i Miłosz to dwóch braci, którzy dokonują napadu na niewielki łupk. Za ukradzione pieniądze...

16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny

18:00 Lombard. Żyć pod zastaw - paradokument

20:00 Anna - akcja, Franc., USA, Kan., Rosja, 2019. Anna to młoda, piękna dziewczyna, której realizuje się w świecie mody. Lecz pod tą przykrywką ukrywa się najbardziej niebezpieczna morderczyni na świecie...

22:30 Rambo: Pierwsza krew - akcja, USA, 1982

00:25 Kontratak - akcja, USA, 2022

02:15 Menu na miarę - program kulinarny

03:00 Dyżur - serial medyczny

04:00 Menu na miarę - program kulinarny

05:00 Dyżur - serial medyczny

TVN 7

05:05 Szkoła - Kornelia Drzewicka z 8b używa aplikacji internetowej, która pomaga jej się zorganizować i wszystko ze sobą pogodzić. Dziewczyna nie zauważa, że...

07:00 Szpital - program obycz.

08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

11:00 Detektywi - program krym.

12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny

12:45 Szpital - Do szpitala przyjeżdża 14-letnia Magda Tolińska, która wciągnęła do nosa silny narkotyk. Bardzo źle się czuje...

13:45 Sekrety życia - serial paradokumentalny

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

16:50 Sekrety życia - serial paradokumentalny

17:55 Szpital - program obycz.

18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

20:00 Hotel Paradise - reality show

21:00 Mamma mia - musical, USA, Niemcy, Wlk. Bryt., 2008. Na małej greckiej wyspecie trwają przygotowania do wesela córki właścicieli hotelu. Dziewczyna jest jednak nieszcześliwa bo nie zna swojego ojca...

23:25 Lejdis - kom., Polska, 2008

02:20 Hotel Paradise - reality show

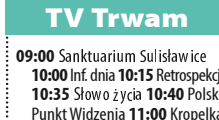
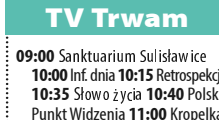
03:15 Zbrodnia z pierwszych stron gazet - program kryminalny

04:15 Druga strona medalu - talk-show

SOBOTA • 14 września	
TVP 1	TVP 2
06:20 Balans bieli - magazyn 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie; Rok w ogrodzie Extra - mag. 08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:50 Fascynująca Kanada - Lato z niedźwiedziami polarnymi w Zatoce Hudson - dok., Niemcy, 2019 09:05 Fascynująca Szwajcaria - Rzeka Aare - dok., Niemcy, 2019 09:30 Ranczo - serial obycz., 2009 10:35 Komisarz Alex - serial krym. 11:30 Ojciec Mateusz - serial 12:30 Gwiazdy w południe - Teksas za rzeką - western, USA, 1966 14:25 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 14:55 Skoki Narciarskie - Letnie Grand Prix, Wisła - konkurs mężczyzn	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2024 06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym Pogoda Flesz - magazyn poranny 12:10 Mamaland - talk-show 12:50 Tak to leciało - teleturniej muzyczny 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Eurowizja Junior, 2024 - widowisko muzyczne 16:20 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 17:30 Dobry tytuł - magazyn literacki 18:00 Słowo na niedzielę - program ewangelizacyjny
	
17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:35 Kawa z kardamonem - serial, 2022 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program inform. 19.30 20:05 Sport; Pogoda 20:20 Proflerka - serial krym., Polska, 2024 21:20 Hit na sobotę - Plan ucieczki - thriller, akcja, USA, 2012 23:25 Candyman - fab., USA, 2020 01:10 Ostateczne poświęcenie - dram. wojenny, USA, 2019 03:15 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 04:15 Pan Kleks- Wojna i miłość. Bajka dokumentalna - dok., Polska, 2021	18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Rodzinka.pl - serial kom. 20:00 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne 22:20 Gorący pościg - kom., USA, 2015. Policjantka Rose otrzymuje od swego przełożonego tajne zadanie. Ma wspierać Jacksona z agencji federalnej podczas eskortowania do sądu w Dallas świadka koronnego Felipe Rivę oraz jego żonę Daniellę... 24:00 Krucjata - Znak bliźniąt - serial krym., Polska, 2024 00:55 Bazar de la Charite - serial, Belgia, Franc., 2019 02:05 Love, Rosie - kom., USA, Niemcy, 2014 03:55 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN	
05:45 Uwaga! - program interwencyjny 06:00 Bugs Bunny Builders - animacja 06:15 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:10 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 Na Współnej Omnibus - serial obycz., Polska 13:25 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 14:55 Top Model - reality show 16:35 Anatomia piękna - program rozrywkowy 17:40 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 18:45 Sport 18:46 Raport Speedway Grand Prix 18:55 Pogoda	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:00 Halo Tu Polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy 11:00 Ewa gotuje - program kulinarny 11:30 Moja Mama i Twój Tata - reality show 13:00 Gliniarz e - Na fanpage'u pod castu kryminalnego pojawia się tajemniczy wpis, dotyczący zaginionego przed laty chłopca. Śledztwo zostaje wznowione... 15:00 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 16:05 Piękna i Bestia - sens., USA, 2017 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Sport; Pogoda 19:30 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gugały
	
19:00 Fakty 19:30 Azja Express - reality show 21:15 Kac Vegas III - kom., USA, 2013 23:25 Obecność II - horror, USA, 2016 02:10 Klara - serial, Polska 03:20 Szpital - Na oddział ratunkowy zgłasza się 23-letnia Maja Gackowska. Dziewczyna od rana ma duszności, odczuwa kołatanie serca i boli ją głowa. Podejrzewa, że jest w ciąży, ponieważ... 04:20 Uwaga! - program interwencyjny 04:40 Nauka jazdy - reality show 05:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny	19:55 Kabaret na żywo 22:00 Pearl Harbor - sens., USA, 2001. Atak Japończyków na amerykańską bazę Pearl Harbor 7 grudnia 1941 roku porwał do czynu cały naród i zadecydował o przystąpieniu Stanów Zjednoczonych do II Wojny Światowej. 02:00 Underworld: Przebudzenie - sens., USA, Kan., 2012. Kate Beckinsale powraca jako Selene - najlepsza wojowniczką wśród wampirów. 03:55 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	
06:10 Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową - dram. obyczajowy, Polska, 2000 08:00 Legendy Rocka - Doo Wop - Alt Rock - dok., Wlk. Bryt. 09:15 Tamte lata, tamte dni - Halina Kunicka - magazyn 09:50 Serialowa nostalgia - Zmiennicy - serial, 1986 11:00 Notre-Dame de Paris - balet, Franc., 2021 12:40 Taksydermista - preparator z zwierząt - dok., USA, 2019 13:45 Trędowata - melodramat, Polska, 1976 15:35 Informacje kulturalne 16:05 Homolkiwie na urlopie - kom., Czechosłow., 1972 17:45 Wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż 18:15 Retro kino - 14 lipca - kom., Franc., 1933	06:00 Ta ki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd oraz naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - Pewnego dnia Semir niespodziewanie odbiera telefon od dawnej znajomej. Kobieta jest przerażona... 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - W wypadku drogowym ginie dealer narkotyków. Samochód, który mjechał trafia na złomowisko. Pracownicy złomowca za plecami swojego szefa, handlują rzeczami z wraków samochodów. Jedną z ich zdobyczy jest fotelik samochodowy. Na złomowisku pojawiają się niepodzielanie wspólnicy dealera. Szukają fotelika... 20:00 Bilet do kina - Podróż do Indii - obycz., Wlk. Bryt., 1984. Mrs. Moore, wyrusza statkiem do Indii, by odwiedzić syna. Towarzyszy jej naręczona syna. W czasie podróży dziewczyna poznaje... 22:50 Natalia Przybysz - „Prąd” - koncert, 2015 24:00 Wieczór kinomana - Czteryśta batów - fab., Franc., 1959 01:55 Nocny dokument - Cześć Si, Niemcy, 2019 03:35 Dekalog - Sześć - dramat, Polska, 1988 04:45 Bez kompromisu - wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż 05:15 Teledyski
	

TVN 7	
05:00 Szkoła - Gimnazjalistki Inga i Patrycja mają wszystko, aby popularyzować w szkole uczennica zaprosiła je na swoje ognisko. 06:00 Wiza na miłość - serial paradokumentalny 07:00 Tom i Jerry Show - film animowany 07:35 Timber, pies odkrywca - przyg., USA, 2016 09:25 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:25 Mówię Wam - program magazyn 12:10 B&B love - program rozrywkowy 13:30 Detektywi - program krym. 14:35 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show 15:40 Pitch Perfect II - kom., USA, 2015 18:00 Minionki - kom., USA, 2015	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 09:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:05 Jesteśmy Dla Dzieci 11:30 Ewa gotuje - program kulinarny 12:00 Jaś Fasola radzi - serial komediowy 12:10 Ninja Warrior Polska - program rozrywkowy 15:55 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 00:00 Prima aprilis - czarna kom., thriller, USA, Kan., 1986. Grupa studentów college'u zostaje zaproszona do rodzinnej posiadłości swojej koleżanki. 01:55 STOP Drogówka - serial policyjny 02:55 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life - magazyn muzyczny 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy
	
TV Trwam	
09:00 Sanktuarium Sulisławice 10:00 Inf. dnia 10:15 Retrospekcja 10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć... 12:50 Natura Obiektywem 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przegląd Tyg. 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Polskie dziedzictwo 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Myśląc Historia 16:00 Inf. dnia 16:10 Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu 17:30 Przelać barierę 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:00 Jedenasty września: Ucieczka z więzienia - dok., Wlk. Bryt., 2018 08:55 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 10:55 Jaś Fasola 11:40 Bibliotekarz Tajemnica włóczęgi - film, USA, Niemcy, 2004 13:40 Plan bez skazy - sens., Wlk. Bryt., Luks., 2007 15:55 Uroczysko - serial krym. 18:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe 20:00 Właty Móch: One 21:00 Gwiazdy Kabaretu 22:00 Inf. dnia 20:00 1000 lat po Ziemi - sens., USA, 2013 00:05 STOP Drogówka - serial policyjny 01:05 Najsympliczniejsze ucieczki - prawdziwe historie więziennych ucieczek 03:05 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy
	

NIEDZIELA • 15 września	
TVP 1	TVP 2
05:30 Sprawa dla reportera 06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miódka 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień 08:30 Zdrowy Plan In vitro. Szansa na rodzicielstwo - magazyn medyczny 09:05 Giuseppe w Warszawie - kom., Polska, 1964 10:55 Komisarz Alex - serial krym. 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem 12:45 Akademia Życia - rep. 13:00 Dożynki Prezydenckie - relacja, 2024 14:35 Skoki Narciarskie - Letnie Grand Prix, Wisła - konkurs mężczyzn, 2024 17:00 Teleexpress	05:25 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2024 06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:40 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne 14:00 Familiada - teleturniej 14:30 Koło fortuny - teleturniej 15:10 Szansa na sukces. Eurowizja Junior, 2024 - widowisko muzyczne 16:10 Cudowne lata - widowisko rozrywkowe, 2024 17:15 Lena na Bałkanach - rep. 17:55 Jak to się mówi - Kasia u Brakczyka - magazyn
	
17:20 Pogoda 17:35 Miłość na deser - obycz., Kan., 2021 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program informacyjny 20:05 Sport 20:10 Pogoda 20:20 Gra z Cieniem - serial, 2024 21:20 Rolnik szuka żony - reality show 22:25 Zakochana Jedynka - Eifel - biograficzny, dramat, Franc., 2021 00:20 Plan ucieczki - thriller, akcja, USA, 2012 02:25 Wezwanie - dramat, Polska, 1996 03:50 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	18:35 Rodzinka.pl - serial kom. 20:00 Midway - dram. wojenny, USA, Chiny, 2019 22:20 no... wiadomo! - magazyn 23:05 Jestem najlepsza. Ja, Tonya - biograf., dramat sportowy, USA, 2017. Film opowiada historię kariery amerykańskiej łyżwiarki, której marzeniem było zdobyć olimpijski medal. Czas pokazuje, że Tonya Harding jest zdolna do wszystkiego, by osiągnąć cel... 01:15 Kamerydner - serial, 2021 02:10 Gorący pościg - kom., USA, 2015. Policjantka Rose otrzymuje od swego przełożonego tajne zadanie - ma eskortować... 03:45 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN	
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Anatomia piękna - program rozrywkowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 12:00 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 12:40 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 13:20 Totalne remonty Szelągowskiej - reality show 14:30 Azja Express - reality show 16:10 Pinokio - przyg., Włochy, Wlk. Bryt., Franc., 2019 18:45 Sport 18:46 Kronika Speedway Grand Prix 18:55 Pogoda 19:00 Fakty	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:00 Halo Tu Polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy 11:00 Piękna i Bestia - sens., USA, 2017. Kiedy u bram zamku stanęła stała zebraćka, prosząc o schronienie przed burzą i oferując w zamian skromny kwiat róży. Księżę ją przegonił. Kobieta rzuciła kłótnię na zamek. 13:50 Kevin sam w domu - po raz czwarty - kom., USA, 2002 15:40 Twoja Twarz Brzmiało - program muzyczny 17:35 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Sport; Pogoda 19:30 Państwo w Państwie - program interwencyjny
	
19:30 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 21:15 Plan doskonały - sens., USA, 2006. Piekłelnice inteligentny kryminalista szukuje błyskotliwy napad na bank. Próbuje mu w nim przeszkodzić świetny gliniarz oskarżony o korupcję. 23:55 Batman - przyg., USA, 2022. Dwa lata po przemierzaniu ulic zaprowadzić Bruce'a Wayne'a głęboko w cień Gotham City. Ma tylko kilku zaufanych sojuszników... 03:35 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny 04:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:00 Nauka jazdy - reality show	19:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program taneczno-rozrywkowy 22:30 Teściowie - serial obyczajowy 23:00 Kiler-ów 2-óch - kom., Polska, 1999. Jurek Kiler już nie pamięta, że był taksówkarzem podejrzany o senę morderstwa. Ale nie zapomnieli o nim przebywający w więzieniu gangster Siera i były senator Lipski. 01:30 Zabawa w pochowanego - sens., USA, Kan., 2019 03:40 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	
06:15 Jerzy Połomski - koncert, 2022 07:05 Rozmowy i (nie)wygodne 08:00 Liturgia prawosławna z cerkwi w Krynocznym Taksydermista - preparator z zwierząt - dok., USA, 2019 10:10 Od ucha do ucha - Baśnie z piasku - Złota rybka - serial, Ukraina, 2017 10:45 Rawhide - Incydent z fajerkami - western, USA, 1959 11:50 Bez kompromisu - wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż 12:30 Podróż do Indii - obycz., Wlk. Bryt., 1984 15:25 Zmiennicy - serial, 1986 16:35 Dobry tytuł - magazyn literacki 17:15 Niedziela z... rolami 18:10 Nocleg - obycz., Polska, 1973 18:50 Za ścianą - dram., Pol., 1971	06:15 Sepico - fab., USA, Włochy, 1973 22:20 Więcej niż fikcja - Grona gniewu. Upiory Ameryki - dok., Franc., 2019 23:25 Noc krótkich filmów - Pan Tadeusz - Księga I - Kolorowe kłamstwo - filmy animowane 23:45 Noc krótkich filmów - Odbarwiona - film krótkometrażowy, Ukraina, 2019 00:10 Kino nocne - Głina - sens., Franc., Włochy, 1972 02:00 Niedziela z... rolami 02:55 Koncert Natalii Przybysz - „Prąd” - koncert, 2015 04:05 Reżyserzy - Antoine Fuqua - dok., Wlk. Bryt. 05:05 Dobry tytuł - magazyn literacki
	

TV Puls	
06:00 Kurierzy - 45-letni pracownik Urzędu Miasta pada ofiarą napaści ze strony Rycha, Rudego i Eryka rządzących na ulicy imienia Bohaterów. Śledztwo stwierdza, że ulica powinna zmienić nazwę na ulicę Bandytów, bo „obcy” boją się tam wchodzić... 10:10 Smokiem i mieczem - przyg., Niemcy, Wlk. Bryt., Luks., USA, 2004 11:50 7 krasnoludków - Lasto za mała! - familijny, Niemcy, 2006. Królewna Śnieżka zajęła miejsce Złej Królowej i za mieszkając w zamku oraz urodziła przepięknego synka. Sielankę gwałtownie przerywa pojawienie się potwora. 13:50 Hobbit: Pustkowie Smauga - przyg., USA, 2013	05:00 Szkoła - Licealistka Natalia Wielogosz spotyka się z 35-latkami. Jej przyjaciółki są przekonane, że mężczyzna ją oszukuje... 06:00 Wiza na miłość - serial paradokumentalny 06:55 Tom i Jerry Show - film animowany 07:25 Kapitan Majtas: Pierwszy wielki film - kom., USA, Kan., Franc., 2017 09:15 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:25 B&B love - program rozrywkowy 13:35 Detektywi - Młody mężczyzna prosi detektywów o pomoc w poszukiwaniach siostry. Dziewczyna nagle zniknęła i nie ma z nią kontaktu... 15:35 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda - kom., USA, 2003
	
TV Trwam	
09:30 Msza św. 10:35 Przegląd Tyg., „Niedziela” 10:40 Bóg ogumił czyli opowieść o Warszawskiej Syrenie 11:00 Głos serca 12:00 Anioł Pański 12:15 Papież Polak do Rodaków 12:55 Obyś był zimny albo gorący 14:00 Odechł Boga 15:00 Wieś - to też Polska 16:00 Inf. dnia 16:10 Koncert zyczeń 16:45 Camino de Vistula 17:30 Sól ziemi 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Moja katolicka rodzina 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Krótka Historia Zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Retrospekcja 21:45 Stan Bezp. 21:55 Św. na każdy dzień 22:00 Polskie dziedzictwo 22:45 Jak wygrać małżeństwo? 23:00 Jak mi to widzi	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:00 Jedenasty września: Ucieczka z więzienia - dok., Wlk. Bryt., 2018 08:55 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 10:55 Jaś Fasola 11:40 Bibliotekarz Tajemnica włóczęgi - film, USA, Niemcy, 2004 13:40 Plan bez skazy - sens., Wlk. Bryt., Luks., 2007 15:55 Uroczysko - serial krym. 18:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe 20:00 Właty Móch: One 21:00 Gwiazdy Kabaretu 22:00 Inf. dnia 20:00 1000 lat po Ziemi - sens., USA, 2013 00:05 STOP Drogówka - serial policyjny 01:05 Najsympliczniejsze ucieczki - prawdziwe historie więziennych ucieczek 03:05 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy
	

PONIEDZIAŁEK • 16 września

TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela TVP 05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:05 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Akacja 38 - serial 08:45 Ranczo - serial obycz., 2009 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 Wierzęta w ruchu - dok., Austria, 2022 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2022 06:20 Dobre historie - Dom z duszą - magazyn 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 11:50 Tańcząca ze światem - Jordania - magazyn 12:30 Kół fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej fabularyzowany 15:05 Na dobre i na złe - serial 16:00 Kół fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022

17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:30 Teatr Telewizji - Dowód na istnienie drugiego - spektakl teatralny, 2024 22:00 Rozmowa 22:30 Świat bez fikcji - Wiadomości od Saszy - dok., Niderl., 2024 23:35 Balans bieli - magazyn 00:20 Więcej niż wszystko - fab., USA, 1987 02:10 Candyman - horror, USA, 2020 03:45 Ines, pani mej duszy - serial kostiumowy, Chile, Hiszp., 2020	18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2024 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Król - serial kostium., 2020 23:40 Człowiek z magicznym pudełkiem - fab., Polska, 2017. Dotknij znikniemy pamięci bohatera musi zacząć swoje życie od nowa. 01:35 O mnie się nie martw - serial kom., 2019 02:35 Jestem najlepsza. Ja, Tonya - biograficzny, dramat sportowy, USA, 2017 ●
---	---

TVN

05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 B&B love - program rozrywkowy 12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:15 Detektywi - program krym. 15:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda 19:00 Fakty

19:40 Uwaga! - program interw. 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska 20:50 B&B love - program rozrywkowy 21:30 Totalne remonty Szelągowskiej - reality show 22:35 Morderczynie - miniserial, Polska 23:35 Kac Vegas III - kom., USA, 2013 01:45 Detektyw - miniserial, USA 03:00 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 03:35 Szpital - program obycz. 04:40 Uwaga! - program interw. 05:00 Recepta na stary dom - program edukacyjny
--

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:30 Gliniarze - Dochodzi do brutalnego zabójstwa internetowej reporterk śledczej. Modus operandi wskazuje, że sprawa może mieć związek z psychopatycznym zabójcą... 13:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:35 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
--

17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:18 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:35 Malanowski. Nowe rodzenie - serial krym. 20:20 MEGA HIT - Wojna o jutro - SF, akcja, USA, 2021 23:25 Wpół do śmierci 2 - sens., USA, 2007 01:25 Conan barbarzyńca - sens., USA, 1982 04:00 Zjedź Alaskę - program podróżniczo-kulinarny 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki 06:45 Tamte lata, tamte dni - Janusz Olejniczak - magazyn 07:20 Dziką muzyką - Basy znad Prosnę - magazyn 07:50 Podróż z historią - Turniej o róg królowej - dok., Polska, 2016 08:30 Od ucha do ucha - Baśnie z piasku - Złota rybka - serial, Ukraina, 2017 09:00 Amerykańskie śniadanie - Rawhide - Incydent z fajerwerkami i western, USA, 1959 10:05 Teatr STU. Benefis Zbigniewa Wodeckiego - koncert, 1994 11:00 Teatr STU. Benefis Zbigniewa Wodeckiego - widowisko 11:50 Dokument.pl - Nadal wracam. Portret Ryszarda Krynickiego - dok., Polska, 2015
--

13:05 Hydrozagadka - komedia kryminalna, Polska, 1970 14:25 Retro kino - 14 lipca - komedia, Francja, 1933 16:10 Chłopi - serial, Polska, 1972 17:15 Hala odlotów - talk-show 18:15 Portrety - Maestro wskiego plakatu - dok., Włochy, 2020 20:00 Pociąg do Hollywood - kom., Polska, 1987 21:50 Scena muzyczna - Kwaśny Deszcz - koncert, 2020 22:50 Serpico - fab., USA, Włochy, 1973 01:10 Więcej niż fikcja - Grona gniewu. Upiory Ameryki - dokument, Franc., 2019 02:20 Kino nocne - Pułapka - sens., Polska, 1997

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Wzięcie Piliński nie może pogodzić się z odrzuceniem przez Natalię Fornal. Chłopak postanawia... 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Dochodzi do napadu na bank. Podczas pościgu za rabusiami, na autostradę niespodziewanie zostaje wypchnięta z samochodu młoda kobieta... 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, 2008 13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
--

16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - Roman zamyka drzwi do lombardu, kiedy podbiega do niego zdyszana kobieta. Błaga Romana, żeby jeszcze sprzedał jej telefon... 20:00 Teoria chaosu - akcja, Kan., 2005 22:10 Anna - akcja, Franc., USA, Kan., Rosja, 2019 00:25 Sztuka zbrodni - akcja, Wlk. Bryt., USA, 2020 02:35 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:45 Menu na miarę - program kulinarny 04:05 Tak jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 05:00 Dzielnica strachu - serial
--

TVN 7

05:05 Szkoła - Maturzysta Tomek Piliński nie może pogodzić się z odrzuceniem przez Natalię Fornal. Chłopak postanawia... 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 Detektywi - program krym. 12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:45 Szpital - Do szpitala dociera Damian Huczek, którego przymijuje dr Dominika Gajda. 30-latek właśnie wrócił z wczasów w Egipcie, gdzie na targu kupił dziesięć pajaków... 13:45 Sekrety życia - serial paradokumentalny 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:50 Sekrety życia - serial paradokumentalny
--

17:55 Szpital - Pacjentem doktora Wojciecha Jarosza jest 38-latek, który ma problemy z sercem. Jego żona wciąż go zdradza, a gdy porzucą ją kolejni kochankowie wraca do rodziny... 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:00 Anatomia piękna - program rozrywkowy 22:00 Lejdis - komedia, Polska, 2008 00:55 World Trade Center - obycz., USA, 2006 03:35 Mówię wam - program magazyn 04:10 Druga strona medalu - talk-show
--

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dlaczego ja? - serial paradok. 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 15:00 Na ratunek 112 - serial obycz. 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 21:30 Miłość za wszelką cenę 22:30 Pamiętniki z wakacji - serial obycz. 23:30 Mściciel z Wall Street 01:35 Love Island. Wyspa miłości - reality show 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 SuperLudzie 05:30 Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:15 Słowo życia 09:20 Mateczniki Polskości 09:30 Moja katolicka rodzina 09:55 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Stan Bezp. Państwa 11:30 Warto być ojcem 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry 13:10 Tu był Prymas - Kardynał Wyszyński w Studzienicznej 13:30 Msza Św. 14:30 20 czerwca, 1941 roku 15:00 Góra Św. Michała 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuarium polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apł Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widenia 22:00 Z wędką nad wodę 22:30 Filmowe Zyciorysy PL 23:20 Leśne rzeki
--

WTOREK • 17 września

TVP 1	TVP 2
04:45 Klan - telenowela TVP 05:15 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:10 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kościół z bliska 08:00 Akacja 38 - serial kostiumowy 08:45 Ranczo - serial obycz., 2009 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiellonowie 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyne - Camargue - dok., Franc., 2022 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress; Pogoda	04:40 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:35 M jak miłość - serial obyczajowy, 2022 06:25 Kto uwierzy i ochrzczony zostanie - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie 11:15 Mamaland - talk-show 11:55 Zdrowy Plan In vitro. Szansa na rodzicielstwo - magazyn medyczny 12:30 Kół fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 16:00 Kół fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej

17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny 21:05 Porzucony - serial, Wlk. Bryt., 2016 22:05 Magazyn Ekspresu Reporterów 23:10 Orleń. Grodno 39 - dram. historyczny, 2022 01:00 Wojny przyszłości. Autonomiczna broń i sztuczna inteligencja - dok., Franc., 2022 02:00 Eiffel - fab., Franc., 2021 04:00 Ines, pani mej duszy - serial, Chile, Hiszp., 2020	17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2024 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Król - serial kostiumowy, 2020 23:45 Szczęście świata - obycz., Polska, 2016 01:35 Midway - dram. wojenny, USA, Chiny, 2019 04:05 Rozbite marzenia, 1918-1939 - dokument fabularyzowany, Austria, Niemcy, 2017
---	--

TVN

05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 B&B love - program rozrywkowy 12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:15 Detektywi - program krym. 15:20 Doradca smaku - program kulinarny 15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda

19:00 Fakty 19:40 Uwaga! - program interw. 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obycz. 20:50 B&B love - program rozrywkowy 21:30 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show 22:35 Kuba Wojewódzki i talk-show 23:40 Superwizjer - magazyn reporterów 00:15 Morderczynie - miniserial, Polska 01:20 Dowody zbrodni - serial krym., USA 02:25 Szpital - program obycz. 03:25 Uwaga! - program interw. 03:45 Nauka jazdy - reality show 04:20 Recepta na stary dom 04:45 Jak to jest zrobione

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Dlaczego ja? - paradok. 11:30 Gliniarze - Nad Wisłą zostają odnalezione zwłoki nastolatki. Okazuje się, że dziewczyna obracała się w potencjalnie niebezpiecznym środowisku artystycznym 13:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:35 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - prog. inf. 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:35 Malanowski. Nowe rodzenie - serial kryminalny 20:10 5 iły Specjalne - reality show 21:50 Życie nie śmierci - sens., USA, Kan., 2018 00:10 Resident Evil: Zagłada - sens., USA, Wlk. Bryt., Franc., Niemcy, Australia, 2007 02:15 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 04:25 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki 06:45 Tamte lata, tamte dni - Wiesław Ochman - mag. 07:20 Dziką muzyką - Kujawska Atlantyda - magazyn 08:00 Tarcza ukryta w górach - dok., Polska, 2016 08:40 Informacje kulturalne 09:05 Chłopi - serial, 1972 10:10 Homolkiwie na urlopie - kom., Czechosłow., 1972 11:50 Maestro wskie go plakatu - dok., Włochy, 2020 13:40 Dobry tytuł - magazyn literacki 14:15 8my dzień - dram., Franc., Belgia, 1996 16:25 Przekładaniec - kom., Polska, 1968 17:15 Chłopi - serial, 1972 18:15 Wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż 18:50 Komedia - muzyczne ścieżki życia - dok., Niemcy, Polska, Szwajc., 2009

20:00 Teatr Telewizji - Tama - spektakl, 2004. Rzecz rozgrywa się w pubie na prowincji. Jego właściciel i stali bywalcy to starzy kawalerowie. Nie mają wiele pracy, więc godzinami przesiadują w pustawym lokalu... 21:40 Lekkie obyczaje - Spragnieni miłości - dram., Hong., Franc., 2000 ● 23:30 Nocny dokument - Botero - dok., Niemcy, 2008 01:10 Pociąg do Hollywood - kom., Polska, 1987 03:00 Nadal wracam. Portret Ryszarda Krynickiego - dok., Polska, 2015 04:10 Dobry tytuł - mag. lit. 04:50 Teledyski
--

TV Puls

06:00 Nash Bridges - W jednym z banków dochodzi do napadu. Na miejscu od razu zjawiają się Nash i Joe. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Po niebezpiecznym pościgu na autostradzie, Semir i Alex zatrzymują kierowcę, który przekroczył prędkość. Okazuje się nim... 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, 2008 13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial kryminalny 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny
--

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 20:00 Atomic Blonde - akcja, USA, 2017. Pewnego dnia agentka Lorraine zostaje samotnie wysłana na niebezpieczną misję w Berlinie. Podczas niej, musi odnaleźć... 22:10 9 kul - akcja, USA, 2021 00:05 Podróż z diabłem - akcja, USA, 2019 02:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny
--

TVN 7

05:05 Szkoła - Alicja Krupnińska z 7c chce zmienić świat na lepszy. Pomaga innym i liczy na to, że koledzy się do niej przylączą... 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 Detektywi - Detektywi razem z policją poszukują 18-latkę, uprowadzonego z firmy jego ojca. Chłopak jest przetrzymywany w nieznanym miejscu. Rozpoczyna się wyścig z czasem 12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:45 Szpital - Na oddział ratunkowy przychodzi 37-letnia Magdalena Tomalska. Kobieta od rana źle się czuje, ma duszności i boli ją lewy bark. 13:45 Sekrety życia - serial paradokumentalny

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:50 Sekrety życia - serial paradokumentalny 17:55 Szpital - program obycz. 18:55 Ukryta prawda 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:00 Mroczna dzielnica - sens., USA, 2001. Detroit. Tutejszy policjant magazyn nalezły do najlepiej strzeżonych miejsc w mieście, a jednak właśnie stąd znikła kilkadziesiąt kilogramów narkotyków. 23:15 Wizyta - horror, USA, 2015 01:15 Hotel Paradise - reality show 02:15 Prawdziwy horror - serial 03:15 Druga strona medalu - talk-show
--

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dlaczego ja? - serial paradok. 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 15:00 Na ratunek 112 - serial obycz. 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 21:30 Miłość za wszelką cenę 22:30 Pamiętniki z wakacji - serial obycz. 23:30 Uprawdzenie - sens., Chiny, 2019 01:35 Love Island. Wyspa miłości - reality show 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 SuperLudzie 05:30 Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:45 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy 10:45 Żew natury 11:05 Mocni w Wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Św. na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Republika Pawłowska 12:55 Ukryci w łonie Matki 13:30 Msza Św. 14:30 Pustynia Boga 15:00 Katowienie Praskie 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyroda w Obiektywie 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Św. Józef - patron na trzecie tysiąclecie 17:10 Prosto o gosp. 17:30 Zostań Żołnierzem RP 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Każdy małuch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apł Jasnog. 21:20 Inf. dnia
--

ŚRODA • 18 września

TVP 1

04:50 Klan - telenowela TVP
05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja
06:10 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Tchnienie - na tchnienie - Krzysztof Klimek - mag.
08:00 Akacja 38 - serial, 2016
08:50 Ranczo - serial obycz.
09:50 Komisarz Alex - serial krym.
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn
12:50 Camargue - dok., Franc., 2022
14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024
14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan - telenowela TVP
18:25 Reporterzy - magazyn
18:45 Akacja 38 - serial, 2016
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport; Pogoda
20:25 Korona królów. Jagiellonowie
20:55 Piłka Nożna: Liga Mistrzów - 1 kolejka
23:05 Bóg z emsty - thriller, USA, 2010
01:00 Magazyn Ekspresu Reporterów
02:05 Więcej niż wszystko - fab., USA, 1987
03:50 Ines, pani mej duszy - serial, Chile, Hiszp., 2020

TVP 2

05:35 M jak miłość - serial, 2022
06:25 Program gminy żydowskiej
06:55 Dla nieszyjących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024
07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny
11:15 Projekt: Nadzieja - rep.
11:45 Jak to się mówi - Kasia u Bralczyka - magazyn
12:30 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:05 M jak miłość - serial, 2024
16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.

19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024
20:35 Górna półka smaku - cykl kulinarno-detektywistyczny
20:45 Na dobre i na złe - serial obyczajowy
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
23:00 Książę z innej bajki - obycz., USA, 2023. Wydaje się, że Eliza Słone prowadzi wspaniałe życie, jakie tylko można sobie wymarzyć. Jest zdoła, niezależna, odnosi sukcesy. Nie ma jednak szczęścia w miłości.
00:40 Krok od Nieba - serial kryminalny, Włochy, 2011
02:45 Droga do czekolady - dok., USA, 2021

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny
05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy
11:30 B&B love - program rozrywkowy
12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
14:15 Detektywi - program krym.
15:20 Doradca smaku - program kulinarny
15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy
17:40 Detektywi - program krym.
18:45 Sport; Pogoda

19:00 Fakty
19:40 Uwaga! - program interwencyjny
20:00 Doradca smaku - program kulinarny
20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 B&B love - program rozrywkowy
21:30 Top Model - reality show
23:05 Kłara - serial, Polska
00:15 Wszyscy moi przyjaciele - nie żyją - kom., Polska, 2020
02:20 Superwizjer - magazyn reporterów
02:55 Szpital - program obycz.
03:55 Uwaga! - program interwencyjny
04:15 Nauka jazdy - reality show
04:50 Recepta na stary dom - program edukacyjny
05:15 Jak to jest zrobione

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy
10:30 Dłacz ego ja? - paradok.
11:30 Gliniarze - Dochodzi do porwania Roberta Szwarc, szefa Centralnego Biura Policji. Sprawcy do magają się okup.
13:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
14:35 Dłacz ego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:20 Gość Wydażeń - rozmowa dnia
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rożdanie - serial kryminalny
20:10 Moja Mama i Twój Tata - reality show
21:50 Chłopi nie płaczą - kom., Polska, 2000
00:00 Zawisza - kom., USA, Australia, 2004
02:10 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
04:20 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Teledziki

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki
06:40 Tamte lata, tamte dni - Ryszard Karczykowski - magazyn
07:10 Dłaka muzyka - Wiejskie Kluby Tańca - magazyn
07:45 Ślask nieoczywisty - dok., Polska, 2017
08:30 Bez kompromisu - wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż
09:05 Chłopi - serial, 1972
10:05 Ośmy dzień - dram., Franc., Belgia, 1996
12:10 Komeda - muzyczne ścieżki życia - dok., Niemcy, Polska, Szwajc., 2009
13:35 Wniebowzięci - film TVP, 1973
14:35 Jak to się mówi - Kasia u Bralczyka - magazyn
15:15 Pasażerka - dram. psych., Polska, 1963
16:30 Czarna sukienka - dram., Polska, 1967
17:30 Chłopi - serial, 1972

18:30 Informacje kulturalne
18:55 Reżyserzy - Barry Levinson - dok., Wlk. Bryt., 2018
20:00 Na wschód od Hollywood - Pogoda - obycz., Włochy, Franc., 1963
21:50 Legendy Rocka - Nowa fala - Epoka Phila Spector - dok., Wlk. Bryt.
23:00 Informacje kulturalne
23:25 Spragnieni miłości - dram., Hongkong, Franc., 2000
01:20 Porozmawiaj - nie - dram., Hiszp., USA, 2019
03:20 Jak to się mówi - Kasia u Bralczyka - magazyn
03:55 Komeda - muzyczne ścieżki życia - dok., Niemcy, Polska, Szwajc., 2009
05:00 Teledziki

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Ku zaskoczeniu policjantów, jednostka zostaje rozwiązana. To jednak nie koniec niespodzianek dla Nasha...
08:00 Kobra - oddział specjalny - Alex i Semir prowadzą pościg na autostradzie. Niespodziewanie do pościgu dołącza jeszcze Lamborghini...
09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.
10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, 2008
13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
20:00 Ocean ognia - akcja, USA, Wlk. Bryt., Chiny, Franc., 2018. Kapitan Joe Glassa dowodzi amerykańskim okrętem z napędem atomowym, który wkrótce dociera do miejsca, zatonięcia rosyjskiej łodzi podwodnej.
22:20 Krytyczna godzina - akcja, Wlk. Bryt., USA, 2019
00:15 Hurt Locker. W pułapce wojny - akcja, USA, 2008
03:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny
04:00 Tak! Jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu.
05:00 Dzielnica strachu - serial

TVN 7

05:05 Szkoła - Nowa uczennica licealnej klasy 2a, Asia Krzeńska niedawno miała wypadek i przeszła poważną operację kregosłupa.
07:00 Szpital - program obycz.
08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:00 Detektywi - program krym.
12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
12:45 Szpital - Karetka przywozi poparzonego 40-latkę, który uratował z pożaru 11-letniego syna sąsiadów.
13:45 Sekrety życia - serial paradokumentalny
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
16:50 Sekrety życia - serial paradokumentalny
17:55 Szpital - program obycz.
18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Wielki Mike - obycz., USA, 2009. Michael Oher, czarnoskóry chłopiec z bardzo biednej rodziny zostaje zaadaptowany przez białą bogatą rodzinę. Dzięki wsparciu nowych rodziców, Michael zaczyna dobrze się uczyć i robić karierę w sporcie.
23:40 Szybko i wściekle - sens., USA, 2009. Dominic Toretto uciekł do Meksyku i tam mieszka już od ośmiu lat. Musi jednak wrócić do Los Angeles...
02:00 Hotel Paradise
03:00 Prawdziwy horror - serial
04:00 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **08:00** Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. **09:00** Dlaczego ja? - serial paradokumentalny **11:00** Trudne sprawy - program obyczajowy **14:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **15:00** Na ratunek 112 - serial obyczajowy **16:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **18:00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **19:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **20:00** Uroczysko - serial krym. **20:30** Sprawie diwli - Wydział Kryminalny - serial policyjny **21:30** Miłość za wszelką cenę **22:30** Pamiętniki z wakacji - serial obycz. **23:30** Dziedzictwo. Hereditary **02:20** Love Island. Wyspa miłości - reality show **03:20** Jas Fasola radzi - serial kom. **03:25** Disco Polo Life **04:25** Top 10 - Lista Przebojów **05:30** Teledziki

TV Trwam

09:30 Sanktuarium polskie **09:50** Św. na każdy dzień **10:00** Audycja Generalna Ojca Św. Franciszka z Watykanu **11:00** Tam Ktoś jest! **11:25** Jestem mamą **11:40** Prosto o gosp. **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** NZS Buntownicy **12:55** Proknie z Fatimy **13:30** Msza Św. **14:30** Lubieszów **15:00** Brat Kalikst z Poczekajki **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Na zdrowie **16:30** Komańcza w duchu Prymasa **17:00** Po stronie prawdy **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Św. na każdy dzień **19:30** Opowieści Starego Testamtu **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Ojczyznę **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia **21:40** Polski Punkt Widzenia **22:00** Bawer - Moja Walka **23:05** Kapłani i mistrz

CZWARTEK • 19 września

TVP 1

04:50 Klan - telenowela TVP
05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja
06:10 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Rehabilitacja ciała i serca - magazyn
08:00 Akacja 38 - serial, 2016
08:45 Ranczo - serial obycz., 2009
09:45 Komisarz Alex - serial krym.
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:35 To się opłaca - magazyn
12:55 Park Narodowy Masai Mara - Sanktuarium kotowatych - dok., Franc.
14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Teleexpress; Pogoda

17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan - telenowela TVP
18:25 Reporterzy - magazyn
18:45 Akacja 38 - serial, 2016
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport; Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny
21:05 Ojciec Mateusz - serial
22:05 Sprawa dla reporterów
23:05 Warszawa: miasto podzielone - dok., 2019
00:25 Profilerka - serial krym., Polska, 2024
01:25 Bóg z emsty - thriller, USA, 2010
03:20 Ines, pani mej duszy - serial, Chile, Hiszp., 2020
04:15 Rzeczpospolita Nieodbudowana. Warszawa - dok., 2021

TVP 2

04:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy
05:25 M jak miłość - serial obyczajowy, 2022
06:20 Operacja zdrowie - magazyn medyczny
06:55 Dla nieszyjących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024
07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny
11:15 Wspaniały dom - magazyn literacki
12:30 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:10 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022
16:00 Koło fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024
20:50 Tak to leciało - teleturniej muzyczny
21:50 Krucjata - Znak blizniat - serial krym., Polska, 2024
22:40 Informacje kulturalne
23:00 Hala odlotów - talk-show
23:50 Podły, okrutny, zły - fab., USA, 2019. Wstrząsająca historia Teda Bundy'ego, jednego z najkrwawszych seryjnych morderców w historii USA.
01:50 W trybach zbrodni - serial krym., Szwecja, 2019
03:45 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN

05:40 Uwaga! - program interw.
05:55 Ukryta prawda
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy
11:30 B&B love - program rozrywkowy
12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
14:15 Detektywi - program krym.
15:20 Doradca smaku - program kulinarny
15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy
17:40 Detektywi - program krym.
18:45 Sport; Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga! - program interw.

20:00 Doradca smaku - program kulinarny
20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 B&B love - program rozrywkowy
21:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
22:35 Polityka - kom., Polska, 2019
01:20 Detektyw - miniserial, USA
02:40 Dowody zbrodni - serial krym., USA
03:40 Uwaga! - program interwencyjny
04:00 Nauka jazdy - reality show
04:35 Recepta na stary dom - program edukacyjny
05:05 Jak to jest zrobione - serial popularyzator naukowy

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy
10:30 Dłacz ego ja? - serial paradokumentalny
11:30 Gliniarze - W podwarszawskiej wsi dochodzi do porwania mężczyzny. Zostaje on szybko odnaleziony - ktoś brutalnie go okaleczył. Prowadzący sprawę, Adam i Ewa ustalają, że...
13:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
14:35 Dłacz ego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - paradokument
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:20 Lepsza Polska - program publicyst. Doroty Gawryluk
19:25 Sport; Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rożdanie - serial kryminalny
20:10 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
21:15 Przyjaciółki - serial obycz.
22:25 Przypływ wiary - obycz., USA, 2018. Gdy adoptowany syn Joyce Smith, John, wpada do lodowatej wody na zamrożonym jeziorze w Missouri, wszystko wydaje się stracone. Lecz Joyce nie poddaje się...

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki
06:50 Tamte lata, tamte dni - Andrzej i Jacek Zieliński - magazyn
07:25 Podróże z historią - Na torach historii - dok., Polska, 2016
08:05 Wanda Czelkowska - reportaż, 2018
08:40 Którędy po sztukę - magazyn
09:05 Chłopi - serial, 1972
10:05 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019
12:05 Reżyserzy - Barry Levinson - dok., Wlk. Bryt., 2018
13:05 Cud nad Wisłą - dokument fabularyzowany, 1921
14:10 Bez kompromisu - wystawa Marii Pinińskiej-Bereś - reportaż
14:50 Samuraj i kowboje - western, Franc., Hiszp., Włochy, 1971

16:55 Chłopi - serial, 1972
18:00 Którędy po sztukę - magazyn
18:15 Wanda Czelkowska - reportaż
18:50 Esencja nastroju - dok., Polska, 2006
20:00 Hala odlotów - talk-show
21:00 Wstęp do filmu - Dobry, zły i brzydki
21:05 Czwartkowy klub filmowy - Dobry, zły i brzydki - fab., Włochy, Hiszp., 1966
00:10 Serialowa nostalgia - Matylda - serial kostiumowy, 2024
01:10 W kręgu zła - film kryminalny, Franc., Włochy, 1970
03:45 Kino nocne - Atak paniki - kom., Polska, 2017

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Nash i Joe ścigają trzech zbiegłych więźniów.
08:00 Kobra - oddział specjalny - Alex prowadzi pościg za przestępcami, którzy obrabowali bank...
09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.
10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, 2008
13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - Kiedy studentka Ewa Zadra idzie na zajęcia przez park, z krzaków nagle wyskakuje mężczyzna, który zaczyna się przed nią obnażać...
16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
20:00 Jak upolować faceta - kom., USA, 2012. Stephanie Plum to 30 letnia rozwódka bez grosza przy duszy. Szukając nowej pracy, prosi kuzyna Winniego, by dał jej szansę zarobić szybko gotówkę jako łowca nagród. Jej pierwszemu zleceniam jest schwytanie lokalnego policjanta...
21:50 Dzielnica strachu - serial kryminalny
03:00 Menu na miarę - program kulinarny
04:00 Tak! Jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu.
05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7

05:05 Szkoła - Licealistka z 1d, Patrycja Zawojka wzięła udział w konkursie fotograficznym, w którym nagrodą jest profesjonalny aparat...
07:00 Szpital - program obycz.
08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:00 Detektywi - program krym.
12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
12:45 Szpital - 40-letni Paweł Dyk przywozi do szpitala 5-letnią córkę i 8-letniego syna. Dzieci od kilku godzin wymiotują i są bardzo osłabione. Mężczyzna nie wie, że zatruli się muchomorem...
13:45 Sekrety życia - serial paradokumentalny
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

16:50 Sekrety życia - serial paradokumentalny
17:55 Szpital - program obycz.
18:55 Ukryta prawda - obycz.
20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Siostry - kom., USA, 2015. Dwie dorosłe siostry chcą urządzić ostatnią imprezę, zanim ich rodzice sprzedadzą rodzinny dom.
23:30 Mamma mia - film musical, USA, Niemcy, Wlk. Bryt., 2008
01:55 Hotel Paradise - reality show
02:55 Prawdziwy horror - serial paradokumentalny
03:55 Druga strona medalu - talk-show
04:30 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

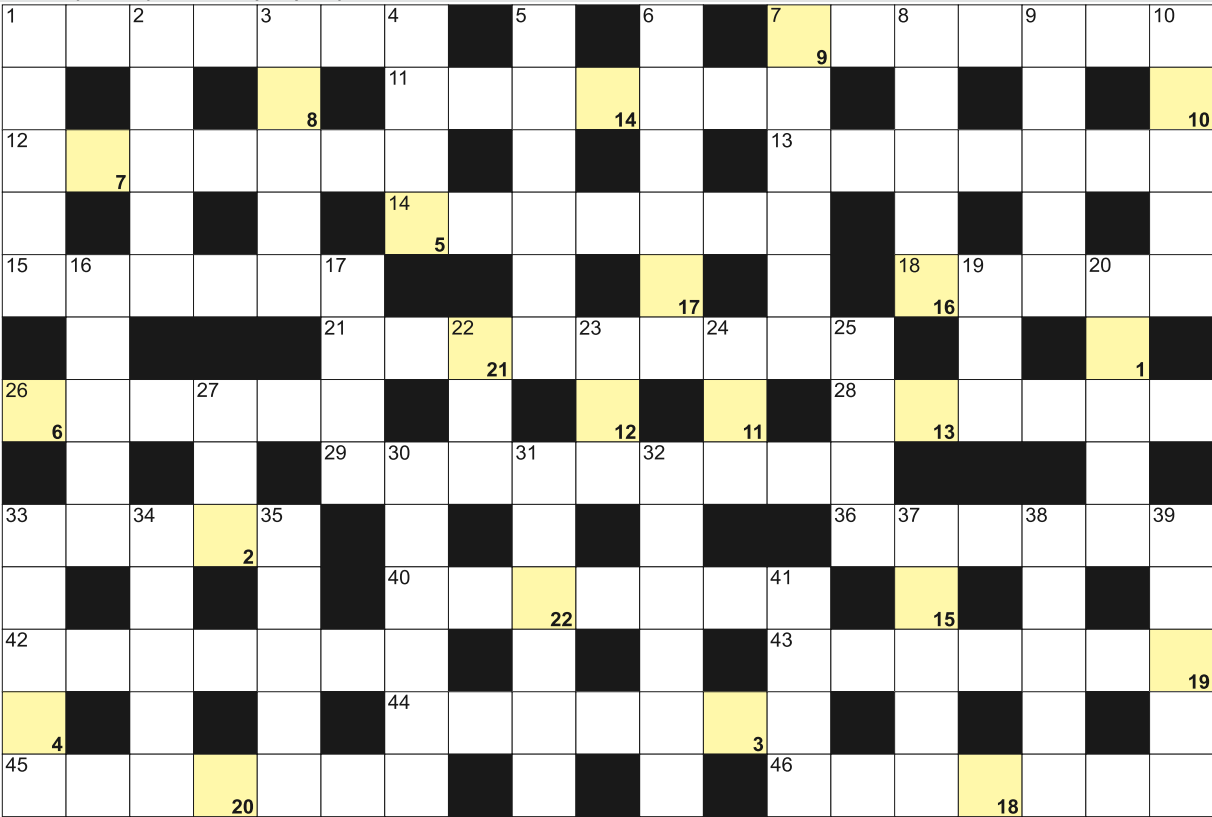
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **08:00** Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. **09:00** Dlaczego ja? - serial paradokumentalny **11:00** Trudne sprawy - program obyczajowy **14:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **15:00** Na ratunek 112 - serial obyczajowy **16:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **18:00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **19:00** Policjanci i Policjanci - serial paradok. **20:00** Uroczysko - serial krym. **20:30** Sprawie diwli - Wydział Kryminalny - serial policyjny **21:30** Miłość za wszelką cenę **22:30** Pamiętniki z wakacji - serial obyczajowy **23:35** Borys - sensacyjny, Polska, 2021. Borys trochę przez przypadek zaczyna pracować dla Wincenta, kierującego grupą przestępczą...

TV Trwam

09:20 Opowieści Starego Testamentu **09:45** Zrozumieć wartość życia - rozmowa z dr Wandą Półtawską **10:00** Inf. dnia **10:15** Rozmowy niedok. **11:25** Myśląc Ojczyznę **11:35** Przyroda i ludzie **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Wykłady z konferencji „W obronie państwa prawa” **12:35** Wyrwani z ulicy **13:20** Przegląd Tyg. „Niedzieli” **13:30** Msza Św. **14:35** Droga ks. Bosco **15:00** Po stronie prawdy **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Z wędką nad wodę **16:35** Soli ziem **17:05** Akademia pro-life **17:30** Odpowiedzialni za Kościół **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Św. na każdy dzień **19:30** Przyjaciele i bohaterowie **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Historia **21:00** Apel Jasnog

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

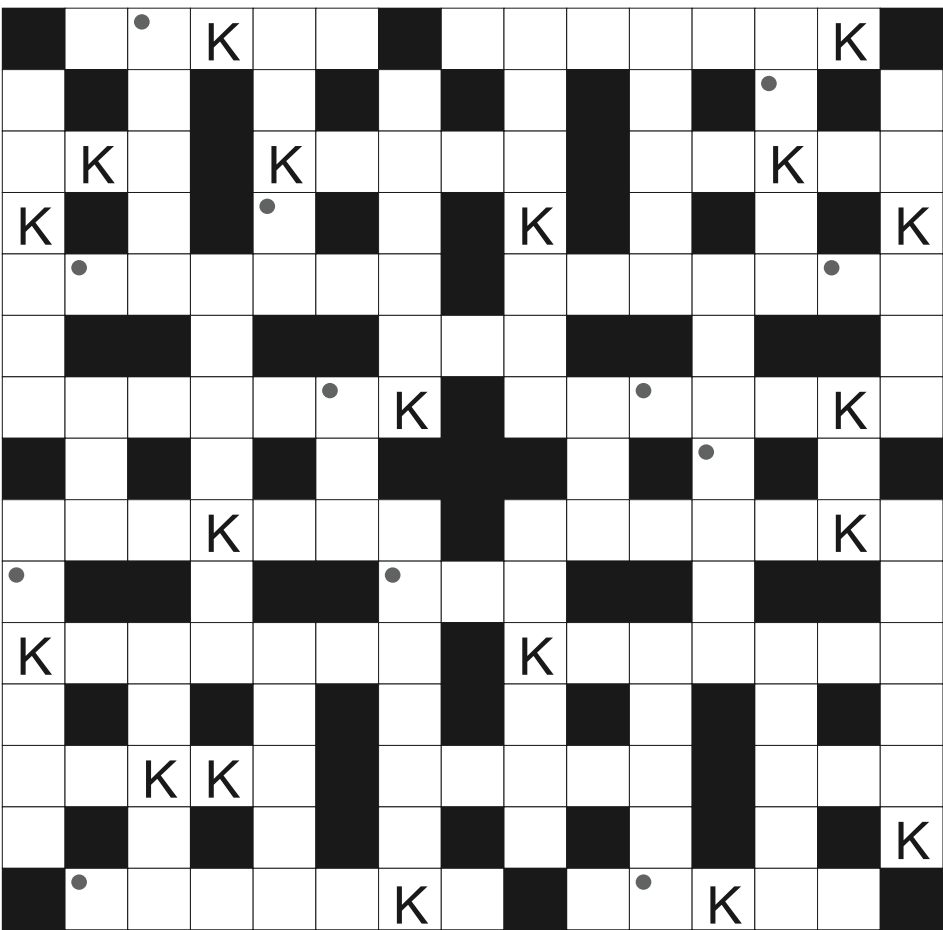
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 22 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) co rok dominikański w Gdańsku; 7) matka mitycznego Cerbera; 11) III Grimaldi, były książę Monako; 12) pieniądze wynagrodzenie za pracę; 13) arabska stolica Izraela; 14) zaburzenie płynności mowy; 15) wiązany do koszuli; 18) psi paznokiec; 21) inaczej skutki, wyniki; 26) nocna w pracy; 28) szkliwo na garnku; 29) stolica Mauretanii; 33) cysterna za lokomotywą; 36) antonim eksportu; 40) wiśnia z Barbados krócej; 42) chłodny przed nocą; 43) pod oknem z doniczkami; 44) wąska i kręta na starówce; 45) murarska spaja mur; 46) odcinek mostu z podporami. **PIONOWO:** 1) polski w szkole; 2) indyjska waluta; 3) zespół Marka Grechuty; 4) Egipt lub Holandia; 5) wyspy z Okinawą; 6) inaczej ksylił, składnik węgla; 7) Hemingway, amerykański pisarz; 8) lekarski to józefek; 9) ryba do obiadu; 10) pracuje w teatrze; 16) taniec z Kuby; 17) lek z wieloryba; 19) mała Alicja; 20) "... w operze", powieść Gastona Leroux; 22) "... krwi", książka Jacka Londona; 23) kupowany w aptece; 24) Szalom, autor "Miasteczka"; 25) słynny człowiek śniegu; 27) "tak" po Czesku; 30) stolica Wysp Cooka; 31) niedokrwiistość, choroba; 32) Bona ..., polska królowa; 33) "... Somosierry", pieśń Marii Konopnickiej; 34) Józef, były prymas Polski; 35) płaskowyż w Peru z rysunkami; 37) weselny Mendelssohna; 38) kopia aktu urodzenia; 39) inaczej o pulsie; 41) lek na ból.

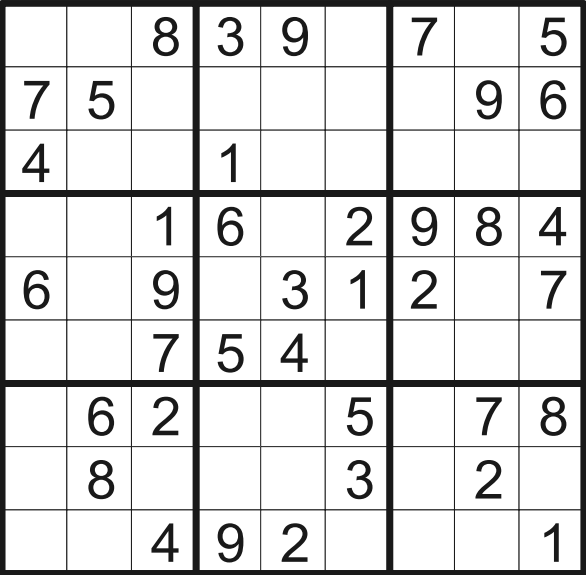
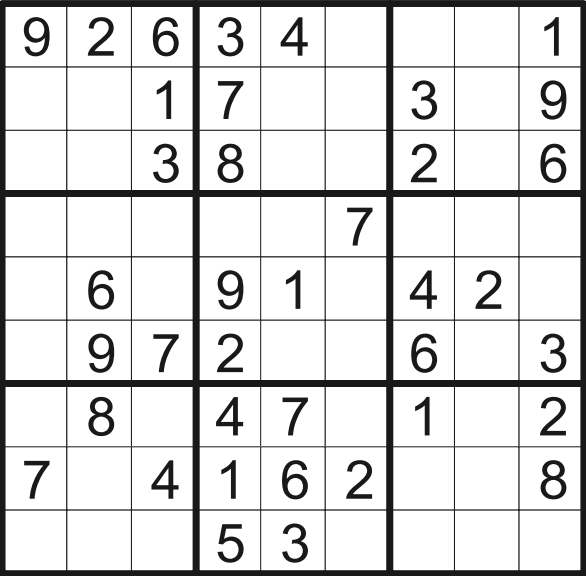
JOLKA z HASŁEM

Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

W diagramie po lewej ujawniliśmy wszystkie spółgłoski "K". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Litery z pól z kropką czytane rzędami utworzą rozwiązanie krzyżówki.

papierowy w portfelu; płynie w Mandaj; japońska waluta; amerykański stan z Indianapolis; mały statek rybacki; konwersacja telefoniczna; kupisz je u pszczelarza; policjant udający cywila, szpicel; strofa wiersza; polski producent jogurtów; mazgaj, płaczek; pierwiastek Rb; w parze z brutto; rękojeść młotka, siekiery; inaczej palmojad, ptak; najwyższy szczyt Filipin; z niego stoik i butelka; ubrana kukła na wystawie; Beenhakker, były selekcjoner Polski; zakończony mankietem; kara zadawana przy konfesjonale; wiszą na nim firanki i zasłony; ... Faso ze stolicą Wagadugu; gnój, nawóz; śledcza w Sejmie lub smoleńska; w hektarze; choroba szalonych krów w skrócie; mała leśna łąka otoczona drzewami; domek na działce; Rzecznik Praw Obywatelskich; złot czarownic; włosy upięte w węzeł; przegrody w stajni; protest głodowy lub okupacyjny; ostry na drodze; Alma-..., była stolica Kazachstanu; płyta z fornirow, sklejką; TS-11, samolot treningowy; niejeden wisi w muzeum; święte miasto muzułmanów; dorosła postać motyla; były Polski bokser nazywany "Góralem".

WYKREŚLANKA: znajdź 20 wyrazów luźno związanych z powietrzem. Wykreślisz je od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos. Znajdź wyrazy: wiatr, balon, lotka, ptak, samolot, dętka, pompka, gaz, tłok, wdech, eter, pogoda, okno, luft, smog, płuca, azot, jod, filtr, fale.

